

Mvù Pôl mé bò Yeésò bò ké Rôm

Bèh bieê

¹ Né mè Pôl, nùà seê Yeésò *Kristò; mè né cu nuaá mé Càŋ lé balé weéh naâ ye te mè ŋa mbòŋ tebê nyî, à jege haá mè Njàgà Bagaà seèn beè, ye mè a, ndé sè yòŋ seè ndo.

² Càŋ lɔ naâ ndéb ter kwa kwaá, à tueé keéh sònò bò sòn-seèn bò ye nyí nde né Njàgà Bagaà sâ cie sɔm keéh; bó lé naâ te mvù nyagá kwaá ndo.

³ Né Njàgà Bagaà felè Nuna seèn, Fehtoò beèh Yeésò Kristò. À né *ndùté ndùtù Davíd kèb dé nùàr.

⁴ Kèb dé Cúcuî, à né Njunà Càŋ. Càŋ lé bú sie kwaá naâ kɔó; à lé naâ bú te cio komo sɔm te feh keéh mé terreb mene ye, né Nuna nyî.

⁵ Mè fùgò beè Càŋ hén kuú né mé yilí seèn; mè mbòŋ tebê seèn ŋa né mé njéh ndo. Càŋ ye mè a: ndé ju seèn ké lètenè bò nùàr mé gèh hihiné tueé bele, te bó kwaá njií lom temé cén yoòr seèn, bó ŋgweé sòn seèn, yilí seèn ŋgulí né njéh.

⁶ À jue né mé bí bò Rôm bò mene, Càŋ lé naâ bí yilá, te bí ŋa bò nùàr Yeésò Kristò mâñ.

⁷ Mè hén nyagá njií né mé bí bò Rôm bò, bí bò́ mé temé Càŋ né yoòr biì dɔóŋ, à lé naâ bí yilá, te bí den bò nùàr seèn. Càŋ Tele beèh bô Fehtoò beèh Yeésò Kristò a, kúlú bí, bó haá bí dɔlê.

Pôl gwaán né ké Rôm ndeê

8 Mè jògò felè biì dɔóŋ̊ vra lɔgɔ́ néé Càŋ ye; mè né bú jomo Yeésò Kristò vra keéh. Lòù sam, bí né temé yoòr Yeésò *Nùà Còŋ kwaá njií, ɳgóng biì né wón̊ dɔóŋ̊ ɳgulí ndeeé.

9 Bú Càŋ mé feh seèn né gi kɔó, ye mè tueé né gècén, bú mé mè né seé seèn mé temé mò mene bɔó, mè né Njàgà Bagaà felè Nuna seèn se doô: à né kɔó ye mè né yeé nyí felè biì cu dɔóŋ̊ dua den.

10 Mè né bú dua, ye bú a, mé húóm-temé seèn, à há mè lón̊ mé be seèn, te mè ndeè ké yoòr biì ma.

11 Wanɔóŋ̊ mè né mé tuaá biì kela, mè ndeè né bí gá seé Cúcuí Càŋ feh, te bí kwa nyegé terreb mé njéh.

12 Mè tétég gwaán né ké lètenè biì deèn, te yo taré mè, taré bí, te yo taré gi béh bí felè temé cén mé béh né yoòr Càŋ kwaá njií hén dɔóŋ̊.

13 Belà, mè ye te bí kɔ ye, cu dɔóŋ̊ mè né gò ké yoòr biì gwaán sɔó, mè lón̊ kwà ɳgwéh lòù. Mè ye te seé mò wa tàb ké lètenè biì, faá né lètenè bò nùàr lè tàbè déi waá ndeé nɔ.

14 Kɔ mè né ménâ bëh dɔóŋ̊ bɔó ndeé; seé mò né cí. Né mene lètenè bòó mé cer yeé lɔ, mé ya dueè mene; lètenè bò kógòn bò mé bò cùr mene, kɔ mè né ménâ bɔó.

15 Mè gwaán né mé Njàgà Bagaà ké Rôm lètenè biì se waâ dé cî.

Terreb Njàgà Bagaà

16 Mè tueé bí, Njàgà Bagaà né mè yoòr sagár: à né mé terreb Càŋ yoòr, te à yili sɔm bòó mé né

temé yoòr Yeésò *Kristò kwaá njií; duɔôm né mé bò Jûf, nde mé bòó mé Jûf sam.

¹⁷ Mɔ né mân, sâ Njàgà Bagaà né seé Càŋ cie feh kwaá; à feh kwaá né nùàr gèh dé mé Càŋ nde né bú nùà dilî teèn yilá keéh. Gèh dé sâ né lom temé yoòr Yeésò Kristò kwaá njií, ceér déì toò sam cuú. Né te mvù Càŋe ménâ nyagá den ndo, ye: «Nuaá mé ɳa né nùà dilî bee Càŋ mé temé cén yoòr seèn kwaá njií dɔ́ŋ, kwa nde né yòn kɔó.»

Nùàr mé ju yoòr

¹⁸ Bí kóɔ ye, Càŋ ké te vulúu baá bèsónè feh kwaá, ye nyí né mé yúlá-temé felè veén hihiné mé bò nùàr né bɔ́ doô; bó né bò seé vevenê bɔ́n hèllè bɔ́, bó né gècén nyí mé njéh doó dobó baré njií, bó nyí vèh cú.

¹⁹ Kèkènè seé Càŋ mé bó sé naâ Càŋ mé njéh ɳené kɔó, Càŋ né mene bó bèsónè mé feh seèn feh keéh, mé njéh mene bó ɳéné kó ɳgwéh.

²⁰ Á sâ, bèh lɔ mé Càŋ lɔ sií naâ wóŋ, bó mene bú mé njolo ɳéné ɳgwéh, kèkènè seé seèn né yeé cie ɳené ɳagá, ye né Càŋ terrèb, Càŋ ndeèr ma. Mɔ bó mân gwàn ɳgwéh, sâ bó mé sòn toò seèn sam ndo.

²¹ Bó né mene Càŋ ɳené kɔó, bó bú sén ɳgwéh, bó bú vrà ɳgwéh faá bó sé naâ bú vra ye à né Càŋ. Yeé baá mòn, bó duɔóm baá-re lòù munó ndegé seér, bó né te cibi ndugó faáŋ ndeeé.

²² Wa bó né bò kó-njèh bò sé wa, sâ kùlù mé bó lɔ jueè ceré né bó.

23 Bó lòò né gùm Càŋ Ndeèr Nùà *sùsùm duaà, bó nde cècàŋ boó kwaá, bó dua seér cí; bò déì fela né nùàr, mé né ká lè wóŋe wàn mbaá; bò déì fela né non, bò déì fela nyam, bò déì sàb; dɔ́ŋ bó né gi bó dua ndualé gó.

24 Yeé baá mân, Càŋ sɔm be seèn yoòr bɔ̄n ndɔ, te bó teré yila kɔ te núlu, faá bó né gwaán sâ nɔ, te bò dé kàn mé dé kân loró den mé fegùlì yoòr ndɔ.

25 Bó bɔ̄n naâ gècén Càŋ kwaá lɔ́, bó gwaán seér nyeén. Càŋ mé lɔ sií naâ njèh dɔ́ŋ, bó né bú kwaá lɔ́, bó né njií mé à lɔ sií naâ lòù dua seér. Ngweéh bó sé la dua seér né bú wa? È mòn.

26 Càŋ yeé ñene aá ménâ, à sɔm be yoòr bɔ̄n ndɔ, te bó loró kwaá nyegé bò njèh fegùlì sâ mé njèh yoòr bagasé. Bò véh bɔ̄n nde né mé feh bɔ̄n kweéh seér: bó bò siib kɔó cèr ndé cù, bò véh cer seér nde aá bò mbaábɔn kɔó.

27 Bò siib gwàn ndé cù bò véh ceèr ndɔ, tuaá sie seér nde aá bò mé bò siib mbaábɔn ceèr. Bò nùàr mân bɔ́ sabé gó né te bò dé kàn mé dé kân loró le gi léláŋ fegùlì, bó tulu su dùkàŋ yoòr mé be bɔ̄n; né sòn veén mé bò né bɔ́ gó sâ.

28 Bó yeé berón baá Càŋ ménâ, Càŋ sɔm be yoòr bɔ̄n ndɔ, à kwaá lɔ bó mé lo mapelím bɔ̄n sâ, te bó bɔ́ seér njií mé bò sé lé bò ná ñgwêh.

29 Yeé baá ménâ, bó gela den baá-re mé gèh veén hihiné lè dedeí ndɔ: dene gogobô o, temé te njèh nùàre kwaá njií o, jéré-temé o, huer o,

wúlá-feh o, jógó o, tánágá o, jélá-temé o, dōónj
né seé bōòn. Bó né sòn tuagá sar gō,

³⁰ bó né bò njèh vevenê lètenè bōòn yoòr tueé
su kuú, bó né Càŋ bunó, bó né bò mbaábōn selé,
bó né feh ham, bó né punó, bó né bò veén dé
fefeé munó fóón gō, bó sòn bò tele mé bò meí
ŋgwé cù ndō.

³¹ Bó baá gi mé ndòn kukuû mâñ, bó faá
bó tueé kwaá yeé nō bó wá cù, bó baá gi bò
maŋgwan, bó jere bò mbaábōn kó cù.

³² Bó né gi ndéb Càŋ koó nyegé, ye bòó mé né
gi gèh bò njií hēn bṓ wa, sàgà bōòn né yeé cio
ma. Bó né mene mâñ koó, mé njéh mene bó né
cu bṓ ŋei. Nuaá mé né lòù bṓ sabé seér dōónj,
bó vela seér cu bú be lòù.

2

Bèh ju tenâ

¹ Mō né mâñ, sâ wò nuaá mé né ju felè bò mbeî
tená gō doô, wò né mene neì, wò né beè ndō. Wò
yeè ju felè bò mbeî tena né koó. Wò yeé tena gi
aá, wò né cu ménâ bṓ taré, sâ ju wò siè ndé
ŋgwéh wa?

² Béh né koó ye, bṓ mé né veén faá bèh ménâ
bṓ, Càŋ ju felè bōòn tena lom yeé jéjég.

³ Sâ, wò nuaá mé né ju felè bò déi tená sâ, wò
né munó ye nyí nde né ju beè Càŋ mvelé wa?
Ngweéh seé yeè né taré cí mà.

⁴ Mè tueé wò, wò né sèŋj mé bó-bagaà Càŋ seb,
wò né húóm-temé seèn seb ndō. Wò kó ŋgwéh

ye Càŋ nyí bagaà ménâ bɔ́ den né, te cieé déì nyí kweéh seér dene nyí wa?

⁵ Kòcò, taŋwan temê mé kwéh sér bèh. Wò meì bò gèr felè yeè mé be yeè nyegé kwaá baá kèn. Loù mé ɳá-temé Càŋ nde né bèsónè yuo kelá, à nde né ju jéjéng tená, ju nde né wò sie.

⁶ À sàgà nùà kàn mé nùà kân loù sâ gwɔ́m nde né mé seé seèn.

⁷ Bò́ mé né be mé seé bagaà kwaá njií, ye bó né ɳgùlù Càŋ kela, wa bó gwaán né nùàr beè Càŋ ɳaâ, te bó kwa yòŋ tètágà doô, yòŋ tètágà loù sâ kwa ɳde né bó.

⁸ Dé bò taáb bò seèn, à yúlá-temé seèn tieé su njií nde né yoòr boòn. Né bò dúágá-tie bò mé né ceér gècén kwaá ló, bó sabé bele seér bò njèh vevené doô.

⁹ Mé bò vevené bò dɔ́ŋ, bó meì bò gèr loù sâ ɳene nde né fí. Duoóm nde né yoòr bò *Jûf, jomo sâ yoòr bò́ mé Jûf sam.

¹⁰ Dé bò bebagàà bò, Càŋ nde né bó faá nùàr nɔ́ weh kwaá, à yií njií bó te ɳgùlù seèn, à haá bó dɔ́lê. Duoóm nde né yoòr bò Jûf, jomo sâ bò́ mé Jûf sam ndɔ.

¹¹ Lòù sam, Càŋ dé seèn nùàr lòù gèì bèh.

¹² Bò́ mé lé naá giì veén bɔ́, mé *sóú Músì kó ɳgwéh dɔ́ŋ, bó ju boòn mé sóú Músì téna ndé ɳgwéh; dé boòn veén bɔ́ sie nde né bó koó. Bò́ mé lé naâ veén mé sóú Músì lè bɔ́ dɔ́ŋ, bó ju boòn tena nde né mé sóú Músì ndɔ.

¹³ Lòù sam, mɔ́ nùàr nde né nùà dilí beè Càŋ ɳaâ, kɔ́ à sóú jolo komo mé gùm mene, dèn

ŋgwéh mé sóú mbaá ŋgweé faáŋ njiî.

¹⁴ Mô bòó mé Jûf sam né sóú mbaá jolo weh, bó kó ŋgwéh ye né sóú Músì, sâ bó né gi feh keéh ye sóú sâ né bó lè húóme.

¹⁵ Sâ bó teèn ménâ feh keéh né ye, njií mé sóú né taga doô né lè bɔ̄on nyagá den ndo ma. Ndòn bɔ̄on tueé den baá-re bó ménâ ndɔ; cu déi né bó lòù ki seér, cu déi à den seèn ncóŋ.

¹⁶ Bí kóo ye, loù mé Càŋ kwaá lò nde né ju beè Yeésò *Kristò teèn, bò njií hên dɔ́ŋ nde giì né cie ŋené yuo kelâ, ŋené yuo kela nde né faá Njàgà Bagaà sònò mò hên tueé den nê nɔ. Loù sâ Càŋ ju tena nde né mé felè bò njií mé né lè nùàr leér den mene.

Bò *Jûf bó bò *sóú Músì

¹⁷ Wò nùà Jûf dé yeè, yilí yeè né Jûf, wò né gi sóú koó, wò yieé né mé njéh, wò ŋueé né njéh, yo yeè né gi mé yilí Càŋ sagár.

¹⁸ Njií mé Càŋ gwaán nê dɔ́ŋ, wò né gi koó, sóú né gi wò feh, te wò ŋene kɔ njèh bebagaà.

¹⁹ Wò ye, wò né bò tacugó ceér feh, wa wò né ŋagâ toò bò cibi bò ndɔ;

²⁰ wò ye nyí boó dilí né bò cùr ceér koó, wa nyí né bò huaán tetɔ̄r njèh feh, te bó ŋene kɔ ceér Càŋ. Ngweéh wò ye mé sóú sâ nyí kɔgón gi aá, nyí baá gi mé gècén teèn wa?

²¹ Sâ kè cú-re! Wò nuaá mé né bò déi feh hèllè, kei mé boó wò yeè gùm yeè nùà njèh teèn feh kéh ŋgwéh wa? Wò ye bò nùàr a: té yíb ŋúób; wò dé yeè ŋuɔb né dé kei wa?

²² Wò ye bò nùàr a: té yàgà ndé; wò dé yeè yàgà nde né dé kei wa? Wò ye bò nùàr a: cècàŋ

duaà né lom ve. Boó né naàn mé wò né lè mò bɔ̄n yilá ndeé, wò né njèh teèn kema wa?

23 Wò né sagár nyegé ye nyí né mé sóú Càŋ lè, wò kó ɳgwéh ye, nyí né bú lòù kwaá seér wa? Wò sé yeé baá méménâ boó, ɳgweéh sâ wò boó gulí né Càŋ nùà njèh wa?

24 Né te mvù Càŋe mòn nyagá den ndɔ, ye:
«Bò nùàr yilí Càŋ hên dɔónj boó beéh keéh né
mé yìè biì bò Jûf.»

25 Bí ɳgwé mè tueé bí felè *ŋgór ɳɔ̄b. Mɔ bí né sóú jolo komo, sâ ŋgór ɳɔ̄b né njèh gàm. Mɔ bí né sóú kwaá, sâ mɔ bí ɳɔ̄b mene ŋgór, bí née den ka faá kurú nɔ.

26 Cu sâ ndɔ, mɔ kurú déì né dé seèn sóú jolo kɔ́, sâ Càŋ bú faá nuaá mé ɳɔ̄b aá ŋgór nɔ yilá ndé ɳgwéh wa?

27 Mè tueé bí, nuaá mé né sóú jolo kɔ́, bó mene bú ɳgór ɳɔ̄b ɳgwéh, nde né wò mé ju sie, wò nuaá mé sóú jòlò kòmò ɳgwéh hèllè. Wò né mene mé sóú yeé sâ beè, bó ɳɔ̄b mene wò ŋgór, ju nde né wò sie den.

28 Mè tueé wò, nùà Jûf dé gècén, bó bú te léláŋ mvum njolò ɳéné lòm ɳgwéh. *Ngór ɳɔ̄b gí cége ɳgwéh mé ɳgàn yoòr mbaá ɳɔ̄b kuû ndɔ.

29 Nùà Jûf dé gècén né seér nuaá mé né Jûf yí lè, à dé seèn ɳgór ɳɔ̄b seér né temé seèn. Gèh ɳgór dé sâ Cúcuí Càŋ ɳɔ̄b né bú kɔ́, dèn ɳgwéh sóú mé bó nyagá né lòù. Nùà Jûf dé gècén sâ, Càŋ seén nde né bú kɔ́ ndɔ, dèn ɳgwéh nùàr.

3

¹ Á sâ, mè né mene *Jûf, né cu gam wa? Ngór
ŋɔ̄b né cu njeré déì gam ndɔ̄ wa?

² Gàm né lom ŋgún mbaá. Lòù sam, Càŋ lé
ŋgòr seèn haá kwaá naâ beè bò Jûf.

³ Á, mɔ̄ lètenè bɔ̄òn bò déì teèn dìlì ŋgwéh nɔ̄,
sâ béh tueé nde né naàn? Sâ Càŋ dé seèn dilisé
dèn ndé cú wa?

⁴ Ndög, dé sâ seèn mòn bó ndé ŋgwéh! Dé
Càŋ, à njebá taré lom nde né te gècén seèn-e tégi,
gwaán bò nùàr a dèn gí léláŋ bò nyéen bò. Né faá
bó nyagá kwaá né te mvù Càŋe nɔ̄, ye: «Gwàn
dé mé wò den nùà njéŋ faá wò tueé né nɔ̄; mɔ̄
bò nùàr ye te ju sie wò, te wò yɔ̄gó bó.»

⁵ Mɔ̄ veén mé béh né bɔ̄ó hén feh seér cu né
kɔ́o, ye bò nùàr a: Càŋ né dé seèn Nùà gècén, sâ
béh sònò tueé cu nde né kei wa? Mɔ̄ béh né veén
bɔ̄ó, Càŋ béh gèr feh keéh né mé njéh, sâ bí ye
Càŋ teèn bó yí ŋgwéh wa? Bò nùàr né ye mâñ
bie seér; mè jue né cí.

⁶ Mè tueé bí, Càŋ bɔ̄ó yií né teèn. Mɔ̄ sam, à sé
la ju felè wôŋ tena né naàn wa?

⁷ Mɔ̄ nyéen beèh hèllè feh den né ka gècén Càŋ
kɔ́o, te gam bò nùàr, bó seén nyegé Càŋ mé njéh,
sâ Càŋ seèn béh mé ju sie cu nde né dé kei?

⁸ Á sâ, kei mé yiín cu nde né béh veén bɔ̄ô kɔ́o
ndɔ̄ wa? Sâ béh júée ye: béh bó lòm veén bɔ̄ò,
nde né dé bagaà sâ ŋaá seér. Bò déì né mè yoòr
tueé kwaá, ye mè né yeé mòn tueé sé wa. Kwá
nɔ́oŋ, Càŋ nde né bó gèr feh keéh, à bó feh keéh
nde né faá seé bɔ̄òn tueé né nɔ̄.

Neì né sɔm nùà dilî kɔ́?

⁹ Mɔ né mân, béh bò *Jûf, béh né cu bò nuaré déi yɔgó wa? Ndóg! Mè la naá giù tueé ɔagá ye: né mene Jûf, mene Jûf sam, dɔónj bó né gi kwer veén ma.

¹⁰ Né te mvù Cànj mòn nyagá den ndɔ, ye: «Nuaá mé né sɔm nùà dilî, ndóg teèn sam.

¹¹ Nuaá mé né ɔgweé kɔó, teèn sam.

Nuaá mé né Cànj fɔón, teèn sam ndɔ.

¹² Bó sabé nde gi aá bèh dàbe, bó toò leér le gi aá kèn.

Ndóg nuaá mé né seé bagaà bɔó, né mene cén tà cén, teèn yùò kélá ɔgwêh.

¹³ Bó né gi mé tɔgɔ lɔŋ faá sà lɔ̄ŋ nɔ;

bó né mé leba fèfà;

ɔgòr né lom bó sònò faá ndièm sàb nɔ faám yuo ndɔ.

¹⁴ Sòn den né bó beè faá nò nɔ, né lom léláŋ njèh duagâ.

¹⁵ Tètèi sam, bó baá feh wulá.

¹⁶ Bèh mé bó né kelá dɔónj,

bó né dùkàŋ bô gèr teèn we su lɔó.

¹⁷ Bó ceér dɔlê ɔné kó ɔgwéh.

¹⁸ Bó Cànj vèh bèh ndɔ.»

¹⁹ Béh né kɔó ye njií mé mvù sóù né tueé dɔónj, à tueé njií né mé bɔó mé né ka sóù. Mɔ né ménâ, sâ nuaá mé nde né Cànj tueé ye bú a, nyí ceér kó ɔgwéh teèn sam; te dàm bò nùàr wóŋ dɔónj die gi ju beè seèn ndɔ.

20 Nùàr a, jòlò kó mene sóú gèh dé heè, Càŋ bú nùà dilí ké toò seèn mé njéh yílá ndé ŋgwéh. Sóú feh lom né dé seèn dé feèh, ye nùàr a: wò né mé veēn yoòr ma.

Naàn mé Càŋ nde né nùàr yili sɔm

21 Kènê ceér dé feē ŋjené yuo kelà baá cie kèn; né ceér mé bék ŋa gi nde né bò didilí bò beè Càŋ mé njéh. Ceér bú sâ dé seèn jomo sóù kélá sér ŋgwéh. Mvù sóù bó bò *sòn-Càŋ bò lé naâ toò mân tueé taré ndo, ye:

22 Càŋ bò nùàr ké toò seèn bò didilí bò yilá lom né mé temé yoòr Yeésò *Kristò kwaá njií. Bòó mé né temé yoòr seèn kwaá njií dɔóŋ, à né gi bó yilá, à dé seèn mé gwèn sam, nùàr dɔóŋ né gi beè seèn kèi cén.

23 Nùàr dɔóŋ naâ giì veēn bɔó. Yeé baá ménâ, bó kwarè Càŋ *sùsùm dèn cú.

24 Càŋ yeé ŋjene cu aá mòn, à yili sɔm bó mé Yeésò Kristò, à sie seér bó bò didilí bò mé húóm-temé seèn, dé lòù ndo.

25 Càŋ lé sɔm kwaá naâ Yeésò faá njèh *sèmè no, te à kuú sòn beèh, te à yaga sɔm bék veēn yoòr mé húóm seèn. Càŋ ceér bú hén feh keéh né mé bòó mé né temé yoòr Yeésò Kristò kwaá njií, te bò nùàr ŋjene ko, ye nyí né Càŋ mé né dilisé. Bòó mé lé naâ veēn lí toò bɔó, à lé bó gèr mé njéh fèh kék ná ŋgwéh,

26 à lé yolo seér naâ dé yolô. Dé kènê à feh keéh né bèsónè ye: nyí né Càŋ mé né dilisé ma, te bó

ŋene kɔ ye bòó mé né temé yoòr Yeésò kwaá njií dɔóŋ, nyí né bó bò didilí bò sie seér ndɔ ma.

27 Sâ kènê bò nùàr né cu mé ceér púnò déì toò teèn wa? Dé sâ ndóg! Càŋ béh bò didilí bò yilá né felè temé cén mé béh né yoòr Yeésò kwaá njií doô; dèn ŋgwéh mé sóú beleè.

28 Béh kɔ né ye Càŋ nùàr nùà dilí ké toò seèn yilá lom né mé temé seèn yoòr Yeésò kwaá njií, dèn ŋgwéh mé sóú bele komoò;

29 wanɔóŋ sâ Càŋ sé la gi lom né dé bò Jûf, à sé la dé bò nuaré déì ná cû. Mè tueé bí, Càŋ né Càŋ, à né dé bò nùàr dɔóŋ,

30 Càŋ Dueè né lom cén, sâ gi aá. Mɔ bò Jûf né temé yoòr Yeésò kwaá njií, sâ à nde né bó bò didilí bò ké toò seèn yilá. Nde cu né mé bòó mé Jûf sam ménâ ndɔ; mɔ bó né gi temé kwaá njií taré, à nde né bó bò didilí bò ké toò seèn yilá ndɔ.

31 Á sâ, sóú no? Mɔ béh baá temé yoòr Yeésò kwaá njií, sâ béh ye, sóú njeré déì gám cú wa? Môn sam; béh né kɔó ye, sóú né mé bëh seê dé seèn teèn.

4

Faá Abrahâm nɔ

1 Béh felè Abrahâm tele beèh léí jògò tueé nde né naàn wa? À lé beè Càŋ kwaá naâ kei wa?

2 Mɔ Abrahâm sé beè Càŋ nùà dilí ŋaà naâ mé seé seèn, à sé naâ mé lónj toò Càŋ punô teèn. Á, lé seèn mòn ná ŋgwéh, sâ à mé lónj toò Càŋ punô sam gùm dɔóŋ.

3 Te mvù Cànjé né bèsónè nyagá den ye:
«Abrahâm lé naâ temé cén yoòr Cànj kwaá njií;
Cànj lé bú nùà dilî yilá naâ mé njéh.»

4 Béh né koo ye nùà seê nde né sàgà seé seèn
kwa; dé sâ dé lòù sam, né ka sàgà seê.

5 Dé nuaá mé né ndèm mé Cànj kwaá njií, ye
Cànj né ju felè bò vevenê bò mé jere mene tená,
à seé bó ná ñgwêh doóñ, Cànj nde né temé mé à
né yoòr seèn kwaá njií doô ñené, à bú nùà dilî
yilá nde né mé njéh.

6 *Davîd lé tueé naâ felè gèh nùà bú sâ, ye:

7 «Samésé né bòó mé Cànj kulu sôm gi aá
bó veên yoòr kèn!

Bó lé naâ menè *sóú kwaá,
à lé naâ dèh doó kulú njií.

8 Samésé né nuaá mé Nùà Dueè veên seèn lè
siè kwá ñgwéh ndo!»

9 Á sâ, gèh samésê bú hên gi lom né dé bòó
mé naâ *ñgór ñòób wa? À dé bò kurû sam wa?
Mè tueé bí, né mé bò kurú mene. Béh la naâ
jògò tueé ye, Cànj lɔ Abrahâm nùà dilî yilá naâ
mé temé yoòr seèn kwaá njiî.

10 Á sâ, lɔ naâ heèh wa? Lɔ naâ sâ bó ñòb gi
aá Abrahâm ñgór wa, sâ bó née bú ñòb ñgwéeh
ye wa? Mè tueé bí, lɔ naâ sâ bó née bú ñgór ñòb
ñgwéeh ye, te jomo sâ bó nde ye bú ñòób den.

11 Bó lɔ ndeè Abrahâm ñgór ñòób, sâ baá gi ká
jomo mbaá, te feh keéh lòù, ye Cànj lɔ bú nùà
dilî yilá naâ mé temé seèn yoòr seèn kwaá njiî,
sâ bó née bú ñgór ñòb ñgwéeh ye ma. Yeé baá

ménâ, Abrahâm ɳa tele bòó mé né gi temé yoòr Càŋ kwaá njií ndo, bó mene bó ɳgór ɳób ɳgwéh; Càŋ ye bó né gi bò didilí bò beè nyî ma.

¹² Abrahâm né cu tele bòó mé ɳob gi áá ɳgór kèn ménâ ndo. Njèh cén, ko bó né temé cén yoòr Càŋ faá Abrahâm nō kwaá njií. Lòù sam, tele beèh Abrahâm lé naâ temé yoòr Càŋ kwaá njií, te bó nde ye bú ɳgór ɳoób.

Bó ndéb Càŋ kwa né mé temé kwaá njií

¹³ Càŋ lō kwa kwaá naâ Abrahâm bó bò ndùté ndùtù seèn ndéb tieè, ye bó a: ɳgúlú bɔòn nde né wón dɔón ma. Càŋ lō ndéb sâ kwá ná ɳgwêh ye Abrahâm né *sóú bele komo. À lé ndéb kwa njií seér naâ felè temé mé Abrahâm lé kwaá njií naâ yoòr seèn, à ɳa nùà dilí mé njéh doô.

¹⁴ Mō ɳgúlú sé kwa cegé né bòó mé né sóú jolo kɔó, ɳgweéh sâ temé mé béh né yoòr Càŋ kwaá njií hên sé né dé lòù, ndéb Càŋ sé né njèh mbaâ ndo mà.

¹⁵ Bí kóo ye, sóú bɔó yeé kɔó, te temé ɳaá Càŋ lè, ye bò nùàr jéjég faá sóú tueé nê nō, bèle bëh. Á sâ, mō sóú teèn sam, bó nde né sóú kwaá wa?

¹⁶ Càŋ lé ndéb kwa kwaá naâ felè temé yoòr seèn kwaá njií, te ɳgúlú sâ ɳa njií mé nyí haá né dé lòù, te den njèh gàm dé bò ndùté ndùtù Abrahâm dɔón; dèn cége ɳgwêh dé bòó mé né sóú bele kɔó, te ɳa dé bòó mé kwaá njií né temé yoòr Càŋ faá Abrahâm nō. Lòù sam, Abrahâm né tele beèh, béh dɔón,

4:13 4:13 Gen. 17:4-6; 22:17-18; Gal. 3:29 **4:14 4:14** Gal. 3:18

4:16 4:16 Gal. 3:7

17 faá né te mvù Càŋe nyagá den nō, ye:
«Mè sie kwaá baá wò tele cilì nùàr ḥgûn.»

À né tele beèh ké toò Càŋ, Nuaá mé à lé kwaá njíi naâ temé yoòr seèn doô; né Càŋ mé komo sɔm yeé bò komó te cio koó. Bò njíi mé lé teèn ná ḥgwêh dɔóŋ à lé si giì naâ bó koó ndo.

18 Mɔ lɔ den mene beè Abrahâm faá à ndéb Càŋ kwà ndé cú, mé njéh mene à lé naá loôm temé cén yoòr Càŋ kwaá njíi. Yeé baá mân, à ḥja baáre tele cilì nùàr ḥgûn faá Càŋ lé tueé naâ nō; sâ Càŋ lé ye bú a:

«Bòŋ bò ndùté ndùtù yeè maga nde né mân.»

19 Abrahâm lé baá gi mene nyémà yuií, à né mene ḥené koó ye yo nyî baá gi faá komó nō, à né mene koó ye Sará né ḥgiín, mé njéh mene à lé yúá ná ḥgwêh,

20 à lé temé yoòr Càŋ sɔm nyì ná ḥgwêh gùm dɔóŋ, à ndéb mé Càŋ lé kwa kwaá naâ bú tieè doô sàñ ḥgwêh ndo; à kwaá njíi ḥei seér cu temé yoòr Càŋ dé kwaâ, à né bú teèn seén yií.

21 À lé naá giì koó nyegé, ye Càŋ né lom mé terreb teèn, à nde né faá à lé tueé naâ nō boó komo.

22 Càŋ lé bú nùà dilî beè seèn yilá kuú naâ dé cî.

23 Njií mé bó nyagá kwaá né ye: Càŋ yilá baá bú nùà dilî beè seèn hên, bó dé seèn nyàgà lòm ḥgwêh.

24 Bó nyagá kuú né dé beèh, te béh kɔ ye, Càŋ nde né béh bò didilî bò yilá ndo. Kɔ béh né temé yoòr seèn kwaá njíi, ye à lé naâ Fehtoò beèh Yeésò lè cio komo sɔm, sâ ye.

25 À lé te cio yila kuú naâ felè veên beèh. À yeé kuú aá, à komo yuo cuù lè cio, ye te béh ña gi bò didilî bò ké toò Càŋ mé nyí ma.

5

Còŋ péb njua Yeésò

1 Sâ tueé né ye, béh lé bò didilî bò beè Càŋ ñaà naâ mé temé beèh yoòr seèn kwaá njií. Yeé baá ménâ, kènê lètenè beèh, béh bò Càŋ, baá lom aá còŋ felè Fehtoò beèh Yeésò *Kristò.

2 Yeésò mé béh né temé yoòr seèn kwaá njií hên feh keéh né béh ceér kóó, te béh nde ye te fùgò Càŋ den yilá. Kènê béh njebá taré lom né teèn mé vógrá-temé mene tégi, ndèm beèh dòóny né gi sâ, ye béh nde né ñgúlú Càŋ yieé.

3 Dé koô baá cu ye-re dé hên: sâ temé béh sagár gi cu né mé dàm gèr mene ndò. Lòù sam, béh né kóó ye gèr ñenê né yeé béh njèh yolô maán feh.

4 Dé yolô, ñar né dé jolô; dé jolô ñar dé seèn ndèm.

5 Ndèm sâ béh mbaá pó ló bëh. Lòù sam, Càŋ lè beèh kulu yií kwaá gi né dàm bò gwaân seèn dòóny; à béh kulu né mé seé Cúcuí Nagâ seèn yoòr beèh.

6 Né môñ, cu sâ béh lé mé terreb yoòr ná ñgwêh, Kristò lé kuú naâ sòn bò jéré-temé bò kóó, à lé kuú naâ te cu mé Càŋ lé nyegé kwaá naâ sâ ndò.

7 Sâ, sé né mene nùà dilî dé heè, nuaré déì sé cio seèn ñá wèh ná ñgwêh. Ko ñgweéh nuaré

déì nde né-re dé seèn temé sie, à ña weh cio nùà bagaà déì wa?

⁸ Mè tueé bí, hén baá bëh mé Cànj feh keéh né gèh dé mé à né lom béh gwaán teèn: béh né mene léláñ veén, Kristò né lom cio beèh ménâ ñaá weh.

⁹ Béh bò didilí bò ké toò Cànj ña né mé húóm seèn. Yeé baá mâñ, béh kò nyegé baá ndò, ye béh nde né mé bú yili yuo, te ju béh beè Cànj siè cù.

¹⁰ Wanóñj béh lé naá giì bò bùnò Cànj bò. Mé njéh mene, à béh weh nyogó njií cu aá yoòr seèn mé cio Nuna seèn. Sé tagá kènê mé béh bò bùnò bò seèn sam cuú wa? Nuna seèn mé baá cu làñ béh yìlì sòm ndé ñgwéh wa?

¹¹ Te dé koô déì cu ye-re ndò: vógó-temé dé koô sagár njií né béh mé Cànj nùà njèh. Sâ né gi felè Fehtoò beèh Yeésò Kristò, bú nuaá mé lé nyogó bilí naâ béh bò Cànj.

*Ádàm mé Yeésò *Kristò*

¹² Veén lé ndeeè naâ ká te wóñe yilá dòóñ, yìè lé naâ mé nùà cén, Ádàm; yeé baá môñ, veén sâ ñar cio ndò. Cio yila baá-re bò nùàr dòóñ sie keéh. Lòù sam, bó dòóñ lé naá giì veén boó.

¹³ Né môñ; mé Cànj lo nde Músì *sóú beè haá kwaá, sâ veén lé baá giì ká te wóñe kaá den. Njèh cén, sóú lé teèn ná ñgwéh. Bó né mene veén boó, sóú mé Cànj nde né bó mé njéh sie lé teèn ná ñgwéh.

¹⁴ Mé njéh mene, cio lé naâ felè bò nùàr ñgumó. Yuoô lè nàm Ádàm, nde ba mé nàm

Músì, cio lé naâ bò nùàr seé weh. Bòó mé lò mene sòn Càŋ faá Ádàm nò ŋgén ná ŋgwêh dɔ́ŋ, cio lò naá giì bó teèn kumó keéh.

Ádàm lé sâ deén naâ faá nuaá mé ndeè né waâ nò.

¹⁵ Njèh cén, seé boòn lé kèi cén ná ŋgwêh. Béh fùgò Càŋ mé veén Ádàm mè ndé ŋgwéh. Nùàr ŋgún lé naá giì mé yìe veén nùà cén hèllè kuú. Dé fùgò Càŋ môn sam, à gam seér né béh dé seèn lòù. Nùà ŋgún kuú gi né mé fùgò felè nùà cén ndò. Nùà cén sâ né lom Yeésò Kristò.

¹⁶ Sàgà mé Càŋ haá yeé dé lòù né dé seèn hiín, dèn ŋgwéh faá sàgà veén nùà cén-tà-cén hèllè nò. Veén mé nùà cén sâ lé naâ bòó doô sòm aá sàgà kèn: nùàr kókoó mbaá yila gi aá ju beè Càŋ mé njéh. Sàgà dé fùgò Càŋ môn sam; bò nùàr lé né mene dàm bò veén toò Càŋ ménâ bòó seér, mé njéh mene Càŋ né bò teèn dé lòù huaár sòm seér.

¹⁷ Mé gècén mene, cio lé naâ bò nùàr felè ŋgumó. Mé yìe veén nùà cén hèllè, dàm bò nùàr lé naá giì be te cio yií keéh. Mé Yeésò Kristò cén mé huún seèn né ménâ ndò: dàm beèh mé né fùgò beè Càŋ kuú, mé Càŋ né béh bò didilí bò beè seèn yilá dɔ́ŋ, béh nde gi né yòŋ tètágà felè Yeésò Kristò kwa, te béh ɳa gi bò huaán.

¹⁸ Gèh dé mé veén nùà cén Ádàm hèllè né nùàr dɔ́ŋ te ju tulu yií hên, seé gècén mé Yeésò Kristò mé huún seèn lé naâ toò Càŋ bòó dilí dɔ́ŋ, nde né bò nùàr ŋgún ju yoòr ménâ huaár sòm gií, te bò kwa yòŋ.

¹⁹ Gèh dé mé bò nùàr dɔ́ŋ ɳa gi né bò vevenê bò felè nùà dúágá-tieè cén doô, nùàr ŋgún ɳa gi

nde né bò didilí bò ké toò Càŋ felè nùà ŋgwé-tieè cén ménâ ndɔ.

²⁰ Dé sóù, à kar yilà né dé te veén bò nùàr maga seér dé magaà. Njèh cén, bí kóo ye, bèh mé veén né teèn silí, sâ húóm-temé Càŋ teèn maga kela seér cu kóo ndɔ.

²¹ Mè tueé bí: gèh dé mé veén lé naâ felè bò nùàr cer, tulu yií bó lè cio doô, fùgò Càŋ cer né felè beèh ménâ, te béh den bò didilí bò beè Càŋ, béh kwa yòŋ tètágà beè seèn. Dé sâ né mé njua Fehtoò beèh Yeésò Kristò.

6

Beè veén béh né komó, mé Yeésò béh né làŋ

¹ Á hên, béh ye naàn wa? Sâ béh bó ndé dèn ká mé veén boò, huom kela né cí, te béh kuú ye mé fùgò Càŋ wa?

² Dé sâ tí ndôg! Beè veén béh teèn sam, béh baá noóŋ faá komó nɔ; béh lɔ nyimé naâ heèh, te béh yila cu veén wa?

³ Bí kó ŋgwéh ye, béh bò mé lé naá giù nòmò Càŋ te yilí Yeésò kou, béh lé sâ kou bilí naâ mé cio seèn mene wa?

⁴ Te nòmò Càŋ sâ, béh bó lé kuú bilí naâ teèn doóŋ, bó lé bú furú bilí naâ mé béh mene ndɔ, te Tele beèh Càŋ komo sɔm cuù béh te cio, faá à lé komo sɔóm naâ *Kristò mé terreb seèn nɔ, te kènê béh kwa seér yòŋ dé feê, béh teèn njebá lom áá tégi.

⁵ Lòù sam, béh bó lé kuú bilí naâ kóó. Mɔ né mân, sâ Càŋ nde né béh te cio faá bú nɔ komo sɔm ndɔ.

6 Béh kó nyégé dé hén kɔ̀, ye: mé bó lé ndeè bú ké te toû fagá, sâ bó lé faga bilí naâ mé béh mene; mè jue né gùm beèh dé cuûm, te gùm beèh dé veên sâ vuaán yuo dé seèn, béh kwer veên dèn cù.

7 Lòù sam, mɔ nùàr kuú baá, sâ veên felè seèn ŋgumó ndé cù.

8 Mɔ béh bò Kristò lé naâ kɔ́ kuú bilí, sâ béh né kɔ́ ye, béh bó nde cu né làñ yili den.

9 Béh né gi kɔ́ ye, bèh lɔ mé Kristò lɔ komo yuoó naâ te cio, à ndeè cio déì kú ŋgwé ndé cù; cio mé terreb felè seèn sam cuú ndɔ.

10 À lé mbei cén sâ kuú naâ sòn veên bò nùàr, te veên terreb kwà cù. Yeé baá ménâ, à mé yòn den lom aá dé Càñ.

11 Bí né faá bèh ménâ ndɔ: bí kɔ́ ye, beè veên, bí baá nɔón faá komó nɔ; bí baá seér bò lèlàn bò yoòr Yeésò Kristò, te bí den lom dé Càñ.

12 Mɔ né mâñ, sâ veên a, té felè biì ŋgumó cù, wanɔón sâ yo biì dé wàn hén nde né bí te veéne tuan yií.

13 Gà déì yoòr biì a, té veên kèmà, wanɔón sâ nde né njèh seê seèn ɳaá. Mɔ ye te huɔm, bí kwá ló gùm biì beè Càñ; ŋgweéh à lé naâ bí te cio komo sɔm mà. Bí bó bílí seé seèn mé gùm biì mene dɔón ndɔ; te bí den gi bò njèh seê dé didilí beè seèn.

14 Bí té gwàn mé veên cer felè biì kɔ́. Bí ka sóù sam cuú, bí baá dé biì beè Càñ, bí ka seèn kuú seér né fùgò.

15 Sâ baá cu-re kei wa? Kènê, mō bék ka sóù sam cuú, bék baá beè Càŋ fùgò kuú seér, sâ bék bó bá veén mbaá wa? Dé sâ tí ndôg!

16 Bí né gi kóó nyegé ye, mō bí né ka nuaré déì séé seèn bcoó, bí né sòn seèn ɳgweé, sâ bí né bò kwer nùà sâ. Né fà: cén né dé kwer veén ɳaâ te bí yila te cio; déì né dé tie ɳgweê, te bí ɳa bò didilí bò toò Càŋ.

17 Ngweéh né mân wa: léí toò bí lé naá giì kwer veén; kènê bí lè baá seér mé ndéb Càŋ, faá bó lé naâ bí feh nò. Bék né Càŋ mé njéh vra dé gècén.

18 Bí te yuií veén huar yuo aá kèn, bí kènê baá seér te ceér gècéne.

19 Mè bí mé kwer ká lè wóŋe me njií né, te bí ɳgweé komo, wanɔ́ŋ bí né bò yuyuaâ bò kela. Léí toò bí lé naá giì séé vevenê bcoó, bí né lom te nûlu teré ndeeé. Kènê bí té ménâ gwàn cú, bí bó sér á séé didilí te bí ɳa bò ɳenagâ bò mé gùm mene.

20 Léí mé bí lé naâ kwer veén sâ, gècén lé mé terreb felè biì ná ɳgwêh, bí lé naá seér mé feh biì.

21 Bí lé naâ njeré déì te séé fúárè hèllè kwa wa? Ngweéh kènê bí baá mé njéh lòù gulí seér wa? Bí kó ɳgwêh ye, né lom séé cioò wa?

22 Càŋ mé ɳgeér sam. Yeé baá kènê, à huar sɔ̄m bí yuií veén sâ yoòr, te bí séé bcoó seér dé seèn. Gam kela né cí, te bí den ɳagásé, bí kwa yòŋ tètágà beè seèn ndò.

23 Bí kóó ye, sàgà veén né cio; njií mé Càŋ haá né mé húóm-temé seèn né yòŋ tètágà, dé lòù ndò. À bék mân haá kuú né felè Fehetoò beèh Yeésò Kristò.

7

Kàn felè ma gwà

¹ Bò nùàr mò, bí né gi *sóú kóó. Sâ njií mé mè nde né bí tueé hén, bí nde gi né kóó ye sóú né lom mé terreb felè nùàr, cu mé nùà sâ né làŋ.

² Né faá dene gwà ndɔ no: ma vêh gwòm jolo lom né cu mé sinée mé njolo ye. Mɔ sì kuú baá, sâ à baá mé feh lóŋ, sóú gwòm bɔ̄n doô gi aá ndɔ.

³ Mɔ ma sâ nde jɔgɔ ser siíb déi mé sinée ká jomo mé njolo, sâ ma sâ cum aá gwòm. Á, mɔ si kuú né lòù, sâ à baá mé feh lóŋ; mɔ à jɔgɔ cu mene siíb déi, sâ à gwòm cùm ŋgwéh.

⁴ Né felè bii faá bëh ménâ ndɔ, bò nùàr mò. Bí né kènê toò sóù faá komó no, sóú mé terreb felè bii sam cuú. Yeésò *Kristò lé naâ bí yoòr seèn nùà njèh nyɔgɔ njií. Bí kènê baá gi bee seèn, bú nuaá mé lé naâ te cio komo yuo. À lé sâ ye te bëh bí wa gi tàb ké toò Càŋ dɔ́ŋ ndɔ.

⁵ Léí toò, cu mé bëh lé belé naâ ceér dé beeñ nùà njèh, tuaá lé seé lè bëh bɔ̄ loóm naâ kóó; né-re bëh ŋaáŋ, né tàb waá, né bëh te cio kulu su yií. Sâ sóú soób né bëh kóó.

⁶ Dé kènê mòn sam cuú; sóú mé lé naâ bëh sie lóó sâ, bëh ka seèn mvelé yuo aá kèn, bëh baá gi komó toò seèn. Kènê bëh bɔ̄ seér nde aá seé dé feé mé Cúcuí Nagâ feh né bëh kóó, te bëh den lom bò seé bò Càŋ. Sóú dé lò toò mé bò lé nyagá naâ mé be hèllè, bëh ka seèn sam cuú.

**Sóú mé seé seèn*

7 Á sâ, kènê béh tueé nde aá naàn wa? Sóú né njèh veén wa? Tí ndôg! Mé njéh mene, sóú feh keéh né mè veén mó kóó. Mô sóú sé túé ná ñgwêh ye: té temé te njèh nùàr kwá njí, mè sé njéné kó ná ñgwêh ye, temé te njèh nùàr kwaá njií né jolo.

8 Sóú yeeé baá mâñ tueé, veén kwa keéh baá-re ceér teèn ndô: à ñgela lom né te bëh joloò doô tég, te à kulu su keéh mè tuaá hihiné yoòr teèn. Sâ tueé né ye, mô sóú sé teèn ná ñgwêh, veén sé né komó mbaá ndô.

9 Léí toò mè lé sóú kó ná ñgwêh, mè lé naá beéh njií mó làñ. Sóú yeeé waà baá, veén ñené yuo kelà cie ndô, à ñgumo yila mè yoòr.

10 Yeé baá ménâ, mè cûg ndô. Sóú mé sé la naâ mè lòù yili sôm hèllè mè yilli sôm cú, derré yií seér aá mè lè cio.

11 Lòù sam, veén kwa baá ceér, à né lom te sóu têtég ñgelá yilá, à né mè bele, à mè wula seér né mé sóú.

12 Mô né mâñ, sâ sóú mé feh seèn né ñagásé, sâ bëh joloò né ñagá dilí huóóm ndô.

13 Á sâ, dé bagaà jògò baá cu aá yìè cioò mó kóó wa, né kei? Dé sâ, tí ndôg! Veén né lom ka yìè cioò mó kóó. À ñené ñagá lom aá yoòr mó mé terreb veén seèn doô mene; à mè wula sôm cu né mé njèh bagaà jògò hèllè, te bò nùàr ñene kô teèn, ye veén né nûlú. Mô né mâñ, sâ njua sóù ndô.

Veén baá nùàr doró

14 Béh né gi kóó ye sóú lé yuoó naâ beè Càŋ, à né ŋagásé tāŋ. Dé mò, mōn sam, mè né lom nùàr mbaá, mè né kwer veén ndo.

15 Mè né njeré déi bɔ́, mè be seê mò ŋgwé kòmò bëh: mè njèh bagaà faá mè né gwaán no, bɔ́ kòmò ŋgwéh, mè bɔ́ seér cu né njíi mé temé mò né yeé bar.

16 Njií mé temé mò né yeé bar hèllè, mɔ́ mè baá cí bɔ́, mè né teèn ŋené kóó ye sóú né njèh bagaà bòn.

17 Mɔ́ né mân, sâ mè seé veén doô mé be mò bɔ́ ŋgwéh, né veén mé né yoòr mò bɔ́ den né mè ménâ kóó.

18 Lòù sam, mè né ŋené kóó, ye mè mé bagaà yoòr sam; mè jue né yo mò dé mé húóm né teèn hén. Wanɔón mè né gi mene seé bagaà gwaán, mè bɔ́ kòmò ŋgwéh no.

19 Mè njèh bagaà faá mè né gwaán no, bɔ́ kòmò ŋgwéh. Veén mé mè né bar hèllè, mè né seér cí bɔ́.

20 Mɔ́ mè bɔ́ seér né veén mé mè kóó gwàn ŋgwéh ménâ, sâ mè sam, né veén mé né yoòr mò hèllè bɔ́ den né mè ménâ kóó.

21 Á sâ môn ndo, kènê mè ŋene kɔ́ baá kèkènè bú sâ kèn. Né faá bëh mân: mɔ́ mè nde aá bagaà bɔ́, mè bɔ́ komo seér veén.

22 Temé mò né lom mé sóú Càŋ sagár dé gècên.

23 Mé njéh mene, sóú dé hiîn néé cu ka seé ká yoòr mò bɔ́ ye. À né sóú dé Càŋ seé ká lè mò weh den. À né-re ménâ bɔ́, à né mè te veéne sie kwaá den.

24 Mè jamé aá kèn! Yo hén né mè te cio tulu njií. Te neì mè teèn tulu sɔm nde né koó?

25 Môn, Càŋ mé ŋgeér sam ndɔ, mè nde né mé Fehtoò beeħ Yeésò *Kristò yili yuo.

Yeé baá mé sóu veēn hèllè ménâ boó, ŋgàŋ yoòr mò gwaán lom baá-re dé seèn mé njéh boó ndeê ndɔ. Né mene mòn, temé mò gwaán seér né sóu dé Càŋ.

8

Yòŋ dé feē mé Cúcuí Nagâ

1 Sâ mɔ né mân, sâ kènê, bò́ mé nyogó den né yoòr Yeésò *Kristò, dé bōn mé ju felè sam cuú.

2 Lòù sam, Cúcuí Càŋ mé né yòŋ tètágà haá, né mè nùà Yeésò Kristò beē yaám sie, à huar sɔm aá mè yuií veēn mé yuií cioò yoòr kèn.

3 Càŋ hén boó né njií mé sé boó mene naàn, *sóu Músì sé lé bó kòmò ná ŋgwêh. Lòù sam, nùàr léláŋ seèn sóu jòlò kòmò bëh. Né dé cî mé Càŋ lé tema njií naâ Nuna seèn nùà njèh ká lè wóŋe mé yo dé nùàr yoòr faá nùà veēn nɔ, te à kuú weh cio beèh, ju tené.

4 Càŋ lé ménâ boó naâ, ye te béh den lom dilisé, faá sóu nyî tueé nê nɔ. Mɔ né mân, sâ béh mé terreb dé ŋgàŋ yoòr dèn cú, béh yoòr baá seér mé terreb dé Cúcuí Nagâ.

5 Lòù sam, bò́ mé den né dene dé ŋgàŋ yoòr, taáŋ lom né njií mé ŋgàŋ yoòr gwaán nê. Bò́ mé den né dene dé Cúcuí Nagâ dé bōn taáŋ né njií mé Cúcuí Nagâ gwaán nê ndɔ.

6 Nuaá mé né dé ηgàŋ yoòr taáŋ, bele né ceér cioò; dé mé taáŋ né dé Cúcuí Ḋagâ, bele né dé seèn ceér dé yòŋ, à né póŋ.

7 Bòó mé taáŋ lom né dé bɔ̄on bò njèh dé ηgàŋ yoòr sâ dɔ́ŋ né gi bò bùnò Càŋ bò; bó sóú Càŋ bélè ηgwéh. Dé sâ bɔ̄o mene seèn naàn, bó bɔ̄on mòn bélè kòmò ndé ηgwéh ndɔ̄.

8 Bòó mé den né dene dé ηgàŋ yoòr sâ dɔ́ŋ, ceér mé bó nde né Càŋ yoòr yilá nyi teèn sam.

9 Dé biì mòn sam, bí te ceér dé ηgàŋ yoòr biì sam; bí dé biì bele né ceér Cúcuí Càŋ. Ngweéh à baá gi bí yoòr mà. Nuaá mé Cúcuí Kristò bú yoòr sam, nùà Kristò sam ndɔ̄.

10 Mɔ̄ Kristò né yoòr biì teèn bòn, yo biì la né gi mene komó mé yìe veén, bí kóo ye, Cúcuí né dé seèn yoòr biì làŋ njua mé Càŋ lé naá giì bí bò didilí bò toò seèn sie kwaá.

11 Mɔ̄ Cúcuí Càŋ né yoòr biì teèn, bú Càŋ mé lé naâ Yeésò te cio komo sɔ̄m, nde né bò komó biì te cio ménâ komo sɔ̄m gií ndɔ̄; à ménâ dɔ́ŋ bɔ̄o gi né mé Cúcuí seèn mé né yoòr biì doô.

12 Mɔ̄ né mân, sâ bò nùàr mò, béh bí né mé hùà yoòr. Gèh hùà dé sâ né ye: ko béh gɔ̄ faá Cúcuí Ḋagâ tueé né nɔ̄, dèn ηgwéh faá ηgàŋ yoòr beèh tueé né kɔ̄o.

13 Mɔ̄ bí né faá ηgàŋ yoòr biì gwaán né nɔ̄ bɔ̄o, sâ bí nde né te cio yilá kuú ndɔ̄. Á, mɔ̄ bí gùm biì dɔ́ŋ kwaá lɔ̄ né beè Cúcuí Ḋagâ, te à nyimé sɔ̄m bí veén yoòr, sâ bí nde né làŋ yili den.

14 Bòó mé Cúcuí Càŋ feh né bó ceér kɔ̄o dɔ́ŋ né gi bò ɳunà Càŋ.

15 Lòù sam, Cúcuí mé né yoòr biì doô bí kwer sìè kwá cú, à bí veéh lè yí ndé cù ndò; à dé seèn né Cúcuí mé bɔó né te bí ɳa seér bò ɳunà Càŋ dé ɳaâ, à béh terreb haá né kɔó, te béh nde ye Càŋ fela, ye bú a: «Tele mò eè!»

16 Cúcuí Càŋ mé feh seèn né lè beèh tueé den, ye béh né gi bò ɳunà Càŋ.

17 Béh baá gi bò ɳunà Càŋ sâ bòn. Mɔ né mân, béh nde né ɳgúlú Càŋ yieé. Béh bò Kristò ɳgúlú sâ yieé nde né kɔó. Lòù sam, béh bó gèr ɳene né dɔóŋ; mɔ né mân, sâ béh bó te ɳgùlù seèn yila gi nde né dɔóŋ ndò.

Ngùlù Càŋ mé né béh kela

18 Mè né bagasé kɔó nyegé ye, béh nde né tàŋòr ɳgùlù Càŋ lou sâ mé njolo ɳené ɳagá, sâ béh né mene gèr cafanê ɳené dɔóŋ, béh mé njéh táŋ ndé ɳgwéh, béh njolo ke lom né mé ɳgùlù Càŋ.

19 Cieé mé Càŋ nde né bò ɳuna seèn cie teèn ɳené sɔm keéh sâ, *wóŋ dɔóŋ né lom cieé bú sâ gaán.

20 Wóŋ hèllè lɔ baá wèllè kela ndò. Mé njéh mene, à lɔ kɔó gwàn ná ɳgwéh, né seé Càŋ. À lɔ kwaá lɔ̄ naâ bú teèn lòù. Mé njéh mene, ndèm né lom cu dɔóŋ kwaá den ye:

21 cieé déi wóŋ gùm dɔóŋ nde né ka cioò te yuií kwer-e huaár yuo, à kwa terreb dé koô beè Càŋ faá bò ɳunà Càŋ nɔ.

22 Béh né kóó ye, wa hén, wón gùm dóón néé den ka gér ḥené ye, à né lom faá ma nyéér nō cuané den.

23 Mè tueé bí ndō, wón mé huún gó lòm ḥgwéh; né mé béh mene. Càj lé béh Cúcuí Nagâ haá lögó naâ faá jérè* nō; béh né kukuj lè beèh cuané kela den, ye te Càj kweéh seér lom béh gùm dóón, béh ḥa gi bò ḥuna seèn, à horó sōm béh gér yoòr dé kèi cén ndō.

24 Béh né gi kóó ye béh yili yuo gi aá kèn; mé njéh mene, néé te ndém ye. Njií mé nùàr né ndém teèn kwaá njií dóón, mo à baá gi mé njolo ḥené, à ndém sâ mbaá kwá dèn ndé cú. Á sâ, nuaá mé naá giì njeré déi ḥené, nde cu né ndém kwaá den wa?

25 Béh dé beèh ndém kwaá njií né te njií mé béh néé mé njolo ḥené ḥgwéeh ye. Mo béh baá ménâ kwaá njií ndō, sâ béh sej kela den né lòù.

26 Yeé baá ménâ, Cúcuí Nagâ waà, à né béh gam; wançóón béh né bò yuyuaâ bò kela, béh Càj teèn dùà yí bëh. Né Cúcuí Nagâ mé feh seèn dua den né Càj sòn beèh kóó, à Càj bøñ lom né dé tueé komoò sam.

27 Càj dé seèn né gi temé ḥené; njií mé Cúcuí Nagâ né bú dua sâ, à né ḥgwéé kóó. Lòù sam, Cúcuí Nagâ Càj felè bò Yeésò bò dua lom né faá Càj gwaán nê nō.

28 Béh né gi kóó ye, bòó mé né Càj gwaán dóón, à njèh dóón bòó gi né te gam seér bò lòù. Né bòó mé à lé yilá kwaá naâ beè seèn, faá à lò nyegé kwaá naâ nō.

8:23 8:23 2 Kör. 5:2-4 * **8:23 8:23** Waà né feh; dé jomò baá ndeê.

29 À lo naá giì bó jògò balé kwaá, lo naâ mé kàgà-ndòn seèn ndò, ye te bó we Huaán nyî, te Huaán nyî den bei dàm bò dìm seèn dòónj ma.

30 Bòó mé Càŋ lé naâ ndòn felè bòὸn kagá sâ, à bó yilá bilí gi aá kèn; à bó bò didilí bò ké toò seèn sie seér gi aá kèn ndò. Bò sâ bò baá gi dé bòὸn ké toò Càŋ tàbè dobo.

Tàŋjòr gwaân Càŋ

31 Sâ béh nde né mân tueé yögó keéh cuú wa? Mô Càŋ né jomo beèh, neì bunó cu nde né béh kôó wa?

32 Mô Càŋ Nuna seèn lòù gágá ɳgwéh, à né seér bú felè beèh lòù semé, sé tagá bò njèh dé jomò wa? Mè tueé bí, à nde né béh njèh dòónj mé Nuna seèn mene haá bilí.

33 Á sâ, bòó mé Càŋ lé naâ balé sôm sâ, neì bó toò juù sií komo nde né kôó wa? Ndóg nuaré déì mé terreb teèn sam. Càŋ nùà njèh tueé naâ kôó, ye bó né beè nyî dilisé ma.

34 Á sâ, neì bó mé ju si nde né kôó? Ndóg, nuaré déì mé terreb teèn sam. Yeésò Kristò lé naâ kuú, à lé naâ te cio komo yuo, kènê à baá ké te be gaá Càŋ; à né Càŋ felè beèh dua den.

35 Á sâ, nuaré déì nde né béh bò Kristò geé sôm, te Kristò béh gwàn cú wa? Nde né gér feh hihiné wa? Nde né bùnò wa? Nde né cùè mé saám wa? Nde né dùkàŋ mé cio wa?

36 Mè tueé bí, né te mvù Càŋ nyagá den, ye: «Béh cio cieé dòónj hên liím soó né felè yeè. Béh den né beè bò nùàr faá mbieè mé bó nde né ɳjóób no.»

37 Mé njéh mene, béh né gi bò gèr sâ dɔ́ŋj mé terreb Yeésò Kristò yɔgó, njua mé temé seèn né yoòr beèh.

38 Sâ mè né lom kɔó nyegé, ye njeré déì Yeésò yín kòmò ndé ŋgwéh ye bú a: té béh gwàn. Né mene cio, né mene yòn, né mene bò cìlì Càŋ, né mene bò njèh tetarê ké te vulúu, bó bú yín kòmò ndé ŋgwéh. Né mene kènê, né mene loró déì,

39 né mene bò terreb dé ké teèr, né mene bò terreb dé ká doô, bó bú yín kòmò ndé ŋgwéh. Né mene lètenè bò njií mé Càŋ si giì naâ dɔ́ŋj, njeré déì béh bò Càŋ gè kòmò ndé cú, ye bú a, té béh gwàn. Càŋ béh gwaân seèn yoòr Fehtoò beèh Yeésò Kristò feh keéh gi aá kèn.

9

*Càŋ bò bò huaán *Iserálà*

1-2 Mè tueé bí, mè nùà Yeésò *Kristò, mè nyeén túé ŋgwéh: temé mò ká lè yili gi aá kèn, né lom mè yulá faá cí no. Ndòn mò né ménâ tueé, Cúcui Nagâ né mè ménâ tueé ndɔ, ye mè a, nyeén sam.

3 Sâ tueé né ye, mɔ ceér sé né teèn, huɔm kela né mé Càŋ sé duagá kɔò naâ mè lòù, mè geé kɔ mé ceér Kristò, te gèh bò nùàr mò yili yuo seér kɔó.

4 Bó né bò ndùté ndùtù Iserálà; Càŋ ye, né bò ŋuna nyî, wa terreb nyî ŋené yuo kela ndee né lètenè bɔòn ma; à lé naâ ŋgòŋ hihiné mé bó kɔ, à sou kwaá bò *sóú seèn tieè, à feh bó ceér mé bó nde né bú teèn dua, à kwa kwaá bò ndéb tieè ndɔ.

5 Abrahâm bó bò ɳuna seèn né bò jògò bò bɔ̀òn. Cu mé *Nùà Còŋ lé naâ nùàr mé húóm yoòr ɳaaá, bò lé bú ɳaaár naâ lè gèh bɔ̀òn sâ ndɔ. Felè njèh dɔ́oŋ né cegé bú Càŋ Nùà njèh. Kùsèm bú a, líe dèn ménâ cu dɔ́oŋ. Môn.

6 Mè túé ɳgwéh ndɔ, ye ndéb Càŋ tueé keéh né doó. Môn sam, à tueé yií né teèn; wanɔóŋ bòó mé né te gèh bò Iserálà bò dɔ́oŋ, kèb cén né cegé bò gècén bò kóó.

7 Sâ tueé né ye, te bòŋ bò ndùté ndùtù Abrahâm bò huaán seèn dé gècén né cegé kèb cén ndɔ. Càŋ lé naá giì tueé ye Abrahâm a: bee nyí bò ndùté ndùtù seèn gi cegé nde né te gèh Isâk ma.

8 Sâ tueé né ye, bò ɳunà Càŋ bò huaán mé bó né mbembaá ɳar go doô, sam; bò ɳunà seèn gi cegé né bò huaán nùà njèh mé ndéb Càŋ né teèn yilá.

9 Càŋ lé ndéb sâ kwaá naâ ye, mɔ cu wulu baá, nyí ndeeè né cuû, te Sará ɳar kwa huaán ma.

10 Cí gó lòm ɳgwéh ndɔ: Rèbékà, veèh Isâk tele beèh dé koô, lé naâ feh ɳar kwa.

11-12 Sâ Càŋ nyegé kwaá gi aá felè bò huaán fà sâ kén, ye Rèbékà a: Bei nde né ka dìm den seér ma. Càŋ lɔ nde ménâ nyegé kwaá, sâ bó fà dɔ́oŋ, déi née veén bó ɳgwéeh ye, sâ bó lɔ née bó ɳar ɳgwéeh ye ndɔ. À lé ménâ bɔó seér naâ, ye te bò nùàr ɳene kɔ teèn, ye nyí njèh dɔ́oŋ bɔó né mé kàgà-ndòn nyí ma. Nyí nùàr balé weh lom

né faá nyí gwaán nê no, nyí mé seé seèn táŋ só bëh.

¹³ Den né faá né te mvù Càŋe nyagá den no, ye: «Mè geí weh né Jakôb, mè si lɔ Esayû.»

¹⁴ Á sâ, kènê bëh tueé nde né naàn? Sâ Càŋ bœ́ gobó seér cu né lòù wa? Dé sâ tí ndôg!

¹⁵ Bí né koo ye, Càŋ lé tueé naâ mé Mûsì, ye bú a: Mɔ nyí gwaán né nuaré déi jere koo, nyí nde né bú jere koo ma. Mɔ nyí nde né nuaré déi bagaà bœ́, nyí nde né bú bœ́ ndo.

¹⁶ Mɔ né mân, dé sâ bee nuaré déi sam, dé lòù legeè sam ndo; né lom bee Càŋ kó-jerè nùàr njeh.

¹⁷ Né cu te mvù Càŋe nyagá den faá Càŋ lé tueé njií naâ mé mgbè Ejíptò no, ye bú a: Nyí wò mgbè sie kwaá né ye te be terrèb nyí ḥené yuo kelà yoòr yeè, te yilí nyí ḥgulí nde wóŋ dɔónj.

¹⁸ Sâ tueé né ye, mɔ Càŋ né gwaán, à kɔ nùàr jere; mɔ à né gwaán, à ḥgwan sɔm bú temé lè ndo.

Nùà mé-sɔ̀

¹⁹ Merré déi nuaré déi nde né bieé ye mè a: mɔ né mân, sâ Càŋ mé bò nùàr bie le cu né dé keī wa? Mɔ Càŋ baá njeh mé temé seèn bœ́, neì taré komo nde né koo wa?

²⁰ Mɔ né mân ndo, sâ nùàr mò, wò né neì, mé né Càŋ ndugó wa? Sɔ̀ né yeé mé nùà mé-sɔ̀ bieé njií ye bú a: wò nyí mân me kwaá naâ dé keī wa?

²¹ Bí koo ye, mɔ nùà mé-sɔ̀ tie gi aá màr kèn, à nde né màr sâ faá à gwaán nê no kɔb geé, à

mé déì me sòò dé nyàgàm, à mé kèb déì me lom sòò.

²² Mɔ né mâñ, sâ nuaré déì nde né sòn mé Càn komo nyi wa? À gwaán né bò nùàr yúlá-temé seèn feh keéh, à feh keéh bó be terrèb seèn ndɔ. Mé njéh mene, bòó mé à sé naâ bó mé yúlá-temé sâ wulá sɔm gií, à bó yolo seér cu né lòù.

²³ À lé sâ gwaán naâ, ye te be terrèb nyî ḥené yuo kelà cie lètenè bòó mé nyí lé naâ giì jògò nyegé kwaá, ye nyí nde né bó jere koó, te bó yila te ḥgùlù nyî.

²⁴ Né béh. À lé naâ béh bò dé seèn yilá kwaá. Lètenè bò *Jûf gí lòm ḥgwéh, né cu mé bò déì lètenè gèh bò nùàr hihiné mene.

²⁵ À te mvù Hosê tueé ḥagá né mòn ndɔ, ye:
«Bòó mé lé bò nùàr nyî ná ḥgwéh,
nyí bò nùàr nyî yilá nde né bó;
lò nùàr mé nyí lé naâ bunó,

nyí bò yié-temé bò nyî yilá nde né bó ndɔ.

²⁶ Bèh mé nyí lé ye bó nùàr nyî sam dɔóŋ,
nyí yilá nde né bó bò ḥuna nyî kó bèh sâ,
jue nyí Càn làŋ.»

²⁷ Kèb déì, Esáyà lé naâ ké ter felè bò *Iserálà bò mòn lögó njií ndɔ, ye:

«Gwaán dàm bò Iserálà bò a:
màgà yóngó mbésebé nòmò koô,
ṅgób yili yuo lom nde né lètenè bɔòn koó.

²⁸ Lòù sam, Nùà Dueè gwaán lom aá ju dé kèì cén felè wôŋ tenâ.»

²⁹ Esáyà lé naâ cuù déì ménâ tueé kwaá ndɔ, ye:

«Mɔ Càn̄ terrèb sé ndùté ndùtù kèb déì mé be
téna ló ná ŋgwêh,
mè tueé bí, béh sé naá giì faá *Sódòm nɔ tɔb yuo,
béh bò *Gomôr sé baá kèi cén ndɔ.»

**Iserálà mé Njàgà Bagaà*

³⁰ Sâ ye naàn wee? Sâ ye, bòó mé *Jûf sam, mé
lé ceér fón ná ŋgwêh te bó ŋa bò didilí bò beè
Càn̄ dɔóŋ, Càn̄ bò didilí bò ké toò seèn yilá seér
cu aá bó. À bó ménâ yilá né felè temé mé bó né
yoòr seèn kwaá njií doô.

³¹ Dé dàm bò Iserálà bò mòn sam. Bó dé bɔòn
bele né *sóú te bó ŋa bò didilí bò beè Càn̄ mé
njéh, bó née dé bɔòn bèh sâ wá ŋgwéeh ye.

³² Bó teèn wá ŋgwéh dé keì wa? Mè tueé bí,
bó temé mé Càn̄ kwá njií ŋgwéh, ye te bó ŋa bò
didilí bò toò seèn mé njéh, bó ndèm kwaá seér
né mé seé bɔòn, ye bó bò didilí bò toò Càn̄ ŋa
nde né mé njéh. Yeé baá ménâ, bó ceén baá-re
te taá cén-gulè ndɔ.

³³ Te mvù Càn̄je né mòn nyagá den ndɔ, ye:
«Mè komo kwaá tena baá taá cén-gulè ké Siyôŋ,*
né kweéh dìèb.

Nuaá mé né temé yoòr seèn kwaá njií dɔóŋ,
à bú dé seèn pó ló ndé ŋgwéh.»

10

¹ Bò nùàr mò, mè né lom Càn̄ felè bò *Jûf dua,
ye te bó yili yuo. Né lom mè yoòr yilá dé gècén.

² Mè njene bó né lom te seé Càn̄je faá cí nɔ bɔgó.
Njèh cén, bó seér ŋgwé kòmò ŋgwéh;

9:33 9:33 Es. 28:16 * **9:33 9:33** Siyôŋ né yilí Jerúsalem déì (1 Chr. 11:4-5).

3 wanɔónj ceér mé Càŋ yilá né bò nùàr bò didilí bò mé njéh, bó bɔɔn ŋgwé kó ŋgwéh ndo. Bó yeé ŋgwé kó cù ménâ, bó yila baá-re ceér mé feh bɔɔn foón gɔ̄, ye te bó den beè Càŋ dilisé mé njéh. Yeé baá ménâ, ceér mé Càŋ sé né bó bò didilí bò mé njéh yilá, bó teèn ŋgwan seér cu baá-re lòù ndo.

4 Á sâ, *Kristò lé *sóú Músì te bèh denè seèn ŋgoró kwaá gi aá kèn ndo, ye te bò́ mé kwaá njií seér né temé yoòr nyî dɔóŋ, ḥa seér bò didilí bò beè Càŋ koó.

Càŋ dé bò nùàr dɔóŋ

5 Ceér sóú joloò mé nùàr sé naâ nùà dilí beè Càŋ mé njéh ḥaá, Músì nùà njéh lé naá giì ter nyagá kwaá, ye: Nuaá mé né sóú mé gùm mene jolo komo dɔóŋ, yɔŋ kwa nde né koó ma.

6 Sâ, ceér dé temé kwaá njií, te nùàr ḥa nùà dilí beè Càŋ mé njéh né seér hiín ndo, à dé seèn ye: «Té mé feh yeé túé ye: Neì ḥaá nde né ké te vulúu koó wa?» Sâ tueé né ye: Neì ḥaá nde né ké te vulúu koó, te à yila njií Kristò ká doó wa?

7 Té túé ndo, ye: «Neì suaga nde né ké dòù ka tàbè koó wa?» Sâ tueé né ye: Neì suaga nde né ké dòù koó, te yilá wellê bú ndo wa? Té ménâ túé ndog.

8 Càŋ né seér tueé ye, ŋgòr nyî né kwarè yeè sâ, né sònò yeè, né te temé yeè ndo. Ngòr sâ né felè temé kwaá njií. Béh bò nùàr hên tueé yeé cí.

9 Mɔ wò né toò bò nùàr mé sòn yeè tueé, ye Yeésò né Nùà Dueè kóó, wò kwaá njií temé teèn ye Càŋ lé naâ bú te cio komo sɔm ndɔ, sâ wò yili yuo aá kèn.

10 Mɔ béh baá temé yoòr Yeésò ménâ kwaá njií, Càŋ nde né béh bò didilí bò beè seèn yilá. Mɔ béh né mé sòn beèh gwaán, ye Yeésò né Nùà Dueè kóó, sâ Càŋ nde né béh yili sɔm.

11 Ngòr Càŋ né mòn tueé ndɔ, ye: «Nuaá mé né temé yoòr seèn kwaá njií dɔóŋ lòù pó lè ndé ɳgwéh.»

12 Mɔ né mâñ, sâ lètenè bò Jûf mé bòó mé Jûf sam, gwèn teèn sam cuú; bò baá lom dɔóŋ mé Nùà Dueè cêñ. Bòó mé né bú yueé fɔón dɔóŋ, à né gi bò bagaà boó laré.

13 Né te mvù Càŋe mòn nyagá den, ye: «Nuaá mé nde né Nùà Dueè yueé fɔón dɔóŋ nde né yili yuo.»

14 Á, bò nùàr bú yueé yilá keéh nde né he, mɔ bò temé yoòr seèn kwá njí ɳgwéh wa? Bò temé yoòr seèn kwaá njií keéh nde né naàñ, mɔ bò néé ɳgúŋgwéeh ye wa? Bò ɳgwéé keéh nde né he, mɔ nuaré déi seèn ndé ɳgwéh bò tueé wa?

15 Á, neì tueé nde né bò kóó, mɔ bò nuaré déi ké teèn téma njí ɳgwéh wa? Né cu te mvù Càŋe nyagá den ye: «Bò baá mé gó Njàgà Bagaà! Keé bëh huɔm nê!»

16 Mé njéh mene, bò nùàr Njàgà Bagaà sâ dɔóŋ gwàn làrè ɳgwéh. Esáyà *sòn-Càŋ lɔ naâ mâñ

tueé ndō, ye: «Nùà Dueè, neì seèn kwaá njií nére temé te ñgòr beèh kóó?»

¹⁷ Mō né mân, bí kóó ye, kɔ́ bó ñgweé lɔgó ñgòr, te bó gwaán ye. Mè ñgòr sâ jue né kùr Kristò.

¹⁸ Njií ye mè a, bíe bí lòù: Hêñ bó née ka ñgòr sâ ñgúñgwéeh á? Hêceè, bó ñgweé gi aá kèn! Te mvù Càŋj né bèsónè nyagá den, ye:
«Hueh bò tebê bò ñgulí sie aá *wóŋ beè;
bò ñgòr boòn ñgulí nde gi aá
bèh mé tâbè bô vulú né teèn kwaré dɔóŋ.»

¹⁹ Mō né ménâ, kwá mè jògò bie cu déì ye: Hêñ bò Iserálà bò lé kaà ñgwé kó ná ñgwêh á? Mè tueé bí, Músì lɔ naá giù bó tueé, ye:
«Càŋj ye: nyí boó nde né mé be,
te bí bar seér bò kurú lòù.
Nyí nde né bí soób,

te temé ñaâ bí mé bò kùlù bò ñaà.»

²⁰ Esáyà salé sɔm cuù dé seèn ndō, ye:
«Càŋj ye: Bòó mé lɔ ceér nyí fón ná ñgwêh dɔónj
ñene seér cu né nyí kóó.

Nyí ñené yuo kela seér cuù né
toò bòó mé nyí bíe bëh.»

²¹ Dé bò Iserálà bò, Càŋj den cuù ye:
«Cieé dɔónj nyí né bó mé be ci yilá kuú,
kàmbér la né bò dúágá-tie bò, mé bò taâb bò
nyí.»

11

Càŋ njolo mé *Iserálà cì ñgwéh

10:18 10:18 Ps. 19:4 **10:19 10:19** Deut. 32:21 **10:20 10:20**
Es. 65:1 **10:21 10:21** Es. 65:2

1 Kwá mè jògò bie ke ndo ye: sâ Càŋ sɔm si njií aá bò nùar seèn Iserálà doó wa? Dé sâ, tí ndôg! Mè mé feh mò, mè né nùà Iserálà sâ, mè né te gèh Benjamén, ndùté ndùtù Abrahâm.

2 Càŋ bò nùar seèn sòm sì ŋgwéh, à lé ké bèh duɔóm ŋjene kɔ logó naâ bó, bó né bò dé seèn. Ngweéh njií mé bó nyagá kwaá né felè *Elî te mvù Càŋe doô, bí né gi koó wa? À lé naâ ju bò Iserálà bò toò Càŋ nde, ye Càŋ a:

3 «Nùà Dueè, bó wula sɔm gi aá bò sòn yeè, bó tulú komó sɔm gi aá bò kɔ *sèmè yeè kèn, mè tene le aá mé huún; bó né cu ceér foón, te bó wula cu mè ndo.»

4 À yeé tueé gi aá mâñ, Càŋ lé ye bú a naàn wa? Ngweéh Càŋ lé ye bú a: «Wò mé huún sam mà.» Ye bú a, bò nùar nyî kám téhbeh né teèn, bó toò Bahâl cècàŋ mbaâ cémmé bèh ma.

5 Mè tueé bí, kènê né cu faá bèh ménâ; bòŋ dé Càŋ lètenè bò Iserálà bò néé le ye; Càŋ lé bò sâ bò balé kwaá naâ mé húóm-temé seèn;

6 lé naâ dé lòù, dèn ŋgwéh mé séé bɔ̄on. Mo sé né mé séé bɔ̄on, sâ húóm-temé Càŋ doô sé húóm-temé dé gècén ŋjá ná cû.

7 Sâ ye naàn wee? Sâ ye, njií mé bò huaán Iserálà lé naâ foón sâ, bó lé kwà ná ŋgwéh, ye bò́ mé Càŋ lé balé sɔ́om naâ lètenè bɔ̄on sâ lé kwa cegé naâ koó; bò déi dé bɔ̄on lé taré seér naâ feh lòù.

8 Né te mvù Càŋe mòn nyagá den ndo, ye: «Càŋ lé naâ bó temé lè bɔ́ kuú sɔm, te wa mene hén,

bó mé njolo njéné cú, bó mé tie njgwé cú ndɔ.»

⁹ *Davîd né cu felè bɔὸn ménâ tueé ye:
 «Bò kùrmò bɔὸn a, bié cú bó kɔó;
 bú a, siè bó tuagà,
 te bó njene gèr beè Càŋ mé njéh fî.

¹⁰ Njolo bɔὸn a, yílí sér lòù,
 te bó njèh njéné cú.

Càŋ a, siè gú kwá dèn bó njéh fî
 bù a, té be dù.»

¹¹ Kwá mè jògò bie cuù bieè ndɔ, ye: Bò *Jûf
 yeé ceén aá mòn, bó lé naâ toò die nyoló kelá
 ndeé á? Mòn sam ndɔ! Bó yeé ceén aá ménâ,
 Càŋ nde seér bò hiññ bò yili sɔm, te furú seér bò
 Jûf mé bò sâ bò lòù.

¹² Mɔ hêññ bò Jûf lé ceén naâ, te Càŋ bɔó seér bò
 nùär wón dɔón bagaà mé njéh, bó yeé die, Càŋ
 dàm nùär wón dɔón kulu gi mé njéh, sâ mɔ dàm
 bò Jûf cu cu giì te ceér Càŋ, dé sâ den weéh nde
 né naàn wa? Mè tueé bí, Càŋ nde né dàm gèh
 nùär kulú samé gií mé njéh.

*Pɔ́l tueé njií né mé bòó mé *Jûf sam*

¹³ Bí bòó mé Jûf sam, mè kènè tueé njií né mé
 bí, ye bí a: mè né mbòñ tebê Càŋ; à mè dé mò
 tema njií né ké lètenè bòó mé Jûf sam. Yeé baá
 ménâ, mè sie nyegé seé mò mé vógo-temé mene
 ndɔ!

¹⁴ Mè né ndèm kwaá ye mè nde né bòó mé böh
 bó né mé gèh cén jilí; mɔ huer baá bó mé bòó
 mé Jûf sam njwa, te Càŋ yili sɔm bò déì lètenè
 bɔὸn;

15 wanɔóŋ Càŋ yeé sɔm si njií aá bò Jûf gè jomo, bô *wóŋ nde ye huɔóm doô nɔ. Á sâ, mɔ Càŋ ndeeè weh gi cu aá bô, dé sâ ndeeè den weéh nde né naàn wa? Mè tueé bí, sâ baá cu ye-re dé mé bò komó teèn kwa bilí cu nde né mé yòŋ mene.

16 Mɔ jèrè* baá gi beè Càŋ, sâ bí koo ye, kukuné dé seèn ndɔ. Mɔ jɔgɔb toû né gi beè Càŋ, sâ mé béh mene dɔón né gi beè seèn ndɔ.

17 Bò huaán *Iserálà den né faá toú mé fei yeé kómó, mé bô dobo kwaá né ká lɔ nɔ. Bòó mé *Jûf sam dé bɔòn né faá toú kómô dé ké ya dueè. Bó yeé dobo gi aá dé lɔ̄ kén, bô ŋɔb sɔm béh déi teèn, bô ŋɔb wellê dé ké ya dueè, bô nyɔgó yií keéh te bëh sâ. Né këi cén mé wò ndɔ. Wò mene nùà Jûf sam, wò njua dɔm keéh né felè nùà mé né Jûf. Jɔgɔb yeé baá toú hèllè koó, à koó bilí baá-re mé wò mene.

18 Mɔ né mân, sâ wò té béh toû mé bô lé naâ ŋɔób sɔm doô sèb ndɔ. Té mbaá púnó kú, wò jɔgɔb kɔó kwá ŋgwéh, jɔgɔb kwaá seér né wò kɔó.

19 Merré déi wò nde né tueé ye: bô lé naâ béh déi ŋɔób sɔm, bô nyɔgó keéh nyí.

20 Né gi môn dág; njèh cén, bô lé seér temé mé Càŋ kwá njí ná ŋgwéh, Càŋ lé bô werré sɔóm naâ dé cî. Wò yeé baá dé yeè temé yoòr Càŋ kwaá njií, bô wò te bëh denè bɔ̀ne nyɔgó yií keéh né dé cî. Mɔ né mân, sâ té feh mbaá hàm kú! Léb sér lòù.

21 Wanɔóŋ bò Jûf mé né bò béh toû dé jéjég kɔó, mɔ wò ke, Càŋ bô kwá ló ŋgwéh. Sâ júée,

* **11:16 11:16** Waà né feh; dé jomò baá ndeê.

mɔ né nyí, à tāŋ só ndé ŋgwéh gùm dɔóŋ.

²² Mè tueé wò, yíe kwàgà mé húóm-temé Càn, wò yieé cu kwàgà mé jélá-temé seèn ndɔ: mɔ ɳaá baá bú felè bòó mé né tie te ceér seène duagá, à né yeé bó seé faá cí nɔ weh. Dé yeè mòn sam; à né seér felè yeè nùà húóm-temê. Njèh cén, kɔ wò né beè seèn pón ndɔ, sâ ye; wanɔón à wò ɳɔb sɔm cu aá kèn.

²³ Mɔ bò Jûf mé lé naâ temé duagá doô kweéh seér cu temé, sâ Càn nde né bó te ndilî nyɔgó njií cuú. Mè tueé wò, à né mé terreb mé à nde né bó te ndilî nyɔgó gií cuú.

²⁴ Wò dé yeè nùà Jûf sam, wò né seér bék dé ya dueè, bó lé wò ɳɔb tena weéh naâ lòù, bó nyɔgó njií te ndilî dé ká lɔ̄. Mɔ né mân, sé tagá bò Jûf mé né bék nùà njèh wa? Mè tueé wò, dé bɔ̄n dé nyɔgó sɔ̄ sam nde cuú, bó tɔ́ lom nde aá lòù.

*Càn baá bò *Jûf ceér temé kweéh seér feh*

²⁵ Bò nùàr mò, mè bí hén feh keéh né njií mé lé leér deén naâ lòù, te bí feh biì faá bò kóngòn bò nɔ wèh kwá cú. Sâ tueé né ye: bò huaán *Iserálà kèb déi mene temé yoòr Càn kwá njí ŋgwéh, bó né mene tie duagá, mé njéh mene, bó nde né temé kweéh seér. Ko bòŋ bòó mé Jûf sam ndee kweéh seér gi aá temé, te bò Jûf kweéh seér ye ndɔ.

²⁶ Mɔ gi aá, te dàm bò Jûf yili yuo ye, faá né te mvù Càŋe nyagá den nɔ, ye:

«Nuaá mé nde né bò nùàr yili sɔm,
ndee yuo nde né ké Siyɔŋ,†

11:26 11:26 Es. 59:20 † **11:26 11:26** Siyɔŋ né yilí Jerúsalem déi (1 Chr. 11:4-5).

à fɔ sɔm bò ndùté ndùtù Jakôb veén yoòr.

²⁷ «Cu mé nyí nde né bó veén yoòr kulú sɔm,
ŋgòŋ nyî nde né cí.»

²⁸ Lòù sam, Càŋ lɔ naâ bó balé weh. Bó né mene taŋj, Càŋ bó gwaán keéh né felè bò tele bɔ̄n léi jògò. Wanɔón te Njágà Bagaà bó né bò bùnò Càŋ bò kela. Mɔ né ménâ, te gam seér bí ndɔ.

²⁹ Bí kóo ye, mɔ Càŋ balé weh baá nuaré déì, à kulu bú, sâ gi aá kèn, Càŋ sòn kwéh sér ndé cú.

³⁰ Léi toò bí bɔ́ mé Jûf sam dɔ́ŋj lé naá giì sòn Càŋ ŋgeén. Kènê bò Jûf yeé baá sòn seèn ménâ ŋgeén, à jere kɔ seér cu aá bí.

³¹ Né cu mé bó ménâ ndɔ; bó yeé ŋgeén aá sòn Càŋ, à bí bagaà hên bɔ́ seér né lè sòn bɔ̄ne, te bó ŋene ménâ, bó kweéh seér temé, à kɔ cu bó jere mòn ndɔ.

³² Sâ tueé né ye, bí bó dɔ́ŋj naá giì sòn Càŋ ŋgeén, te seé biì sie nyegé bí be bagasé, à kɔ ye bí jere.

Kùsèm Càŋ Dueè

³³ Njua Càŋ né felè beèh yaámsé mân! Kógon seèn dé tueé sam, à né gi njèh dɔ́ŋj kɔó laré! Neì se komo nde né kàgà-ndòn Càŋ kɔó wa? Njií mé Càŋ nyegé kwaá né ter, neì ŋgweé komo nde né kɔó ndɔ wa?

³⁴ Né te mvù Càŋe mòn nyagá den ndɔ, ye:
«Neì kɔ né mùnò Nùà Dueè kɔó wa?

Neì leéb komo nde né bú ndéb kɔó ndɔ wa?

³⁵ Neì lé Càŋ njèh haá lɔgó naâ kɔó,
te Càŋ nde ye bú sòn sâ haá cuú wa?»

³⁶ Bí kóo ye, njèh dōón naá giì beè Càŋ, à bó koó gi né koó, dōón né gi dé seèn. Kùsèm, terreb Càŋ a, sùmù yùò kélà cie dé kèi cén. È mòn!

12

Dene nùà seé Càŋ

¹ Mɔ Càŋ né béh jere faá bëh mâñ kóo, sâ kúkùr biì bò nùàr mó, keí mé bí néé mé njolo hén, bí mé Càŋ há njí gí gùm biì dōón faá njèh *sémè toò seèn nɔ. Ceér Càŋ duaà dé bagaaà né cí, né bú yoòr huɔóm.

² Bí té gule wôŋ bëlè, bí bëlè sér gule dé Càŋ, te à kweéh seér gùm biì, mé lo biì mene, bí ɳgweé komo ye njií mé à né gwaán ndɔ! Sâ tueé né ye, à gwaán né bò njèh dé bebagaà mé né ɳagásé tâŋ, mé né lom bú yoòr huɔóm dé gècén.

³ Mè baá te fùgò Càŋe, mè bí dōón hén tueé keéh né dé cí, ye bí a, té mé feh biì púnó kélá. Sòn sâ, bí ɳéné kó sér bëh denè biì dé jéjéng. Temé mé nùà kàn né yoòr Càŋ kwaá njií dōón, bú a, ɳéné kó terreb sâ ɳenè.

⁴ Bí kóo ye, nùàr né mé gá yoòr hihiné mé seé teèn hihiné ndɔ.

⁵ Né cu mé bò Yeésò bò ménâ: béh maga mene naàn, béh né lom gùm nùàr cén, béh nyɔgó bilí né yoòr *Kristò. Sâ béh bò mbeí beèh nyɔgó bilí né dōón ndɔ, béh den né faá bò gá hihiné nyɔgó bilí né yoòr nɔ, te bó me sɔm gùm nùàr cén.

⁶ Béh né gi mé gá seé hihiné yoòr; Càŋ nùà kàn haá né dé lòù ndɔ. Mɔ lètenè beèh Càŋ nuaré déi

haá né sòn seèn tueê, bú a, njéné kó temé mé à né yoòr Càŋ kwaá njií, à yila tueê.

⁷ Mɔ Càŋ haá né wò lo dé bò déi gaàm, sâ gàm bó gaàm, né seé yeè. Mɔ dé nuaré déi né njèh feèh, bú a, fèfeèh, né seé seèn.

⁸ Nuaá mé Càŋ dé seèn haá né bú lo dé nùàr sɔgô, bú a, fágá feh, né seé seèn. Mɔ dé yeè né be haâ, sâ há lòm bú mé be fà. Mɔ dé yeé né dé nùàr sie nyegê, siè nyégé bó mé temé yeè mene. Mɔ dé yeè né dé bò jámè bò gaàm, gàm lòm bó mé vögó-temé mene.

⁹ Bí gwàn lòm nùàr mé temé cén, bí nyénné veén nyennè, bí gwàn sér bagaà.

¹⁰ Bí gwàn kú lètenè biì, bí né lètenè biì veéh kuú ndɔ.

¹¹ Bí dèn lòm bò seé bò, bí té fùòb gwàn. Bí bó lòm seé Nùà Dueè mé terreb mene,

¹² bí né ndèm mé bú kwaá njií, bí né mé bú samé. Bí né gèr yoló, bí né Càŋ cu dɔóŋ dua ndɔ.

¹³ Mɔ njeré déi né nuaré déi lètenè biì saám, bí há bú teèn. Mɔ nuaré déi waà lò biì, bí té njolo mé bú cì.

¹⁴ Mɔ bó né bí bunó, bí dùà sér Càŋ felè boòn lòù; bí júée Càŋ a, kúlú sér bò bùnò bò biì dé kulû ma, à té bó lòù dúágá.

¹⁵ Mɔ bò nuaré déi baá samé, bí bó sàmè gí dɔóŋ. Nuaá mé né yueé, bí bó yúé gí dɔóŋ ndɔ.

¹⁶ Bí dèn lòm lètenè biì mé sòn cén, bí té lòù ñgúgó sér. Nùàr dɔóŋ a, yú njolo biì yuù; bí té dèn faá bí kɔgón yɔgó né bò nùàr dɔóŋ no.

17 Nùàr a, té veén mé veén cú. Bí fón sér ceér, te bí bœ̄o laré nùàr dœ̄ón bagaà.

18 Mɔ́ lónj né teèn, bí lègè lòm faá bí né lege nɔ́, te bí bò nùàr den gi mé sòn cên.

19 Bí té mé njùnj kœ̄o ndé sér, bò mbeí mò, bí kwá ló Cànj nùà njèh sɔ́m njùnj mé feh seèn, faá né te mvù Cànje nyagá den nɔ́, ye: «Mè njùnj sɔ́m nde né kœ̄o. Mɔ́ nuaré déì né wò veén bœ̄o, mè bú sòn sâ bœ̄o sɔ́m cu nde né kœ̄o ndɔ́, jueè mè Càn Dueè.»

20 Né cu te mvù Cànje beré déì nyagá den, ye: «Mɔ́ cùè né nùà bùnò yeè sie, há bú yáb teèn; mɔ́ à né mé nyúá, há bú njèh njueê teèn ndɔ́; te à njene ménâ, fegùlì bœ̄go bú faá we nɔ́, à kweéh seér temé.»

21 Té gwàn mé veén yøgø wò, yøgø sér veén kœ̄o, bø yøgø bú mé bagaà.

13

Sòn ñgómnà ñgweé

1 Nùàr kàn a, ñgwé sòn bò ñgómnà ñgweè; bø dœ̄ñ, bø né gi bee Cànj, à bø terreb haá né kœ̄o, bø mé feh bœ̄on cèr ñgwéh.

2 Sâ mɔ́ wò né feh mé bø taré, sâ wò ñgen né sòn Cànj nùà njèh. Lòù sam, à lé naá giù bø nyegé kwaá. Mɔ́ né mân, sâ bœ̄o mé né feh toò bø ñgómnà taré dœ̄ñ né ju yoòr bœ̄on mé be bœ̄on turú su.

3 Bí kœ̄o ye, nuaá mé né gècén bœ̄o, dé seèn ñgómnà lòù vèh bèh; nùà veén bú veéh yeé kœ̄o.

Mɔ wò ye te nyí bò kokoô bò dùlà cù, sâ bó lòm bò njèh bebagaaà, te bó seén wò mé njéh.

⁴ Seé mé bó né bɔ́ sâ, Càŋ bó haá naâ koó, te bó gam wò, wò bɔ́ komo bagaà. Á, mɔ wò né yeé veén bɔ́, sâ vèh bó veèh bòn! Mɔ sam, bó nde né wò gèr feh keéh, terreb né beè bɔ́n. Bó né bò seé bò Càŋ. Mɔ nuaré déì bɔ́ veén, bó nde né bú gèr fí feh keéh. Càŋ ye te bò nùàr ñene kɔ yúlá-temé nyí teèn.

⁵ Sâ tueé né ye, mɔ wò né toò bò ñgómñà leéb, né njèh bagaà dé gècén. Dé yúlá-temé Càŋ gí lòm ñgwéh ndɔ; né cu te ndòn bí lè sé cù.

⁶ Bí làmpɔ̄ŋ gwɔ́m yeé dé cî. Bò seé bò mé né làmpɔ̄ŋ weh sâ, né gi bò seé bò Càŋ ndɔ, à ye te bó bɔ́ dilí nyegé lòù.

⁷ Njií mé nùà kàn né bí bieé dɔ́ŋ, bí gwɔ́m gí bó faá bí sé naá kaà gwɔ́m no; bí gwɔ́m njí làmpɔ̄ŋ mé bò làmpɔ̄ŋ bò, dé kóstòŋ mé bò kóstòŋ ndɔ. Nuaá mé bí sé naâ bú veéh dɔ́ŋ, bí vèh bú veèh; bí *sumú nuaá mé bí sé naâ bú sumú ndɔ.

Bò mbaábi gwaân

⁸ Bí té mé hùà nùàr yoòr ñgágá dèn; yoòr biì a, ñgágá dèn sér hùà lètenè biì gwaán kuû. Nuaá mé né mbeí mé temé cén gwaán dɔ́ŋ, bɔ́ komo né dé seèn njií mé *sóú Càŋ tueé nê.

⁹ Mè tueé bí, bèh joloò Càŋ mé né tueé ye: té yàgà ndé, té feh wúlá, té yíb ñúób, té temé te njèh nùàre kwá njí, mé bò sóú dé jomò mene

dɔ́ŋ, yila gi né te meí bɔ̀n cén hēn, à tueé lom né dé seèn ye: gwà̄n mbeí yeè faá wò gwaán né ŋgàŋ yoòr yeè nɔ.

¹⁰ Mɔ nùàr né mé gwaâñ lè, à veñn mé mbeí bó njí ndé ŋgwéh. Mɔ wò né bò mbaábi mé temé yeè mene gwaán, sâ wò bele lom né dé yeè sóú gùm dɔ́ŋ.

Dene kɔ̄r

¹¹ Bí né kɔ́ ye, baá cu. Mɔ né mân, bí nyìmè dèn làŋ, hēn baá giì cu mé Càŋ nde né bék teèn yili sɔ̄m. Dè wá ndé cù faá dé léí toò mé bék lé temé kwaá lɔ̄gó naâ yoòr Yeésò *Kristò nɔ.

¹² Cibí geé baá kèn, cieé baá gè jomo kɔ ŋagá ndɔ. Bék kwá ló seé cibítenè ménâ, bék yí wèh sér bò njèh taâb mé bék nde né taâb mé njèh suútenè lieé.

¹³ Bék gò dìlì lòm faá bòó mé gɔ né bék ŋagâ nɔ. Bék té *wóŋ sèlà, bék té mbè sèlà, bék té sár gwá, bék té ndiéŋ, bék té tɔ̄gɔ ndè, bék té huer ŋgwà ndɔ.

¹⁴ Bí yoòr sù sér á yòŋ dé feê mé Fehtoò beèh Yeésò Kristò. Njií mé ŋgàŋ yoòr biì né gwaán dɔ́ŋ, bí té teèn téré yílá cù.

14

Nùàr té mbeí bò

¹ Mɔ nuaré déì né te ceér Càŋe yuaá, bí tá bú taà, bí té bú lòù bò sér.

² Sâ tueé né ye: mɔ nuaré déì né mé terreb njèh dɔ́ŋ yieé larê teèn, mbeí né dé seèn te ceér Càŋe yuaá, à dé seèn yieé lom né yùè,

3 sâ nuaá mé yieé laré né dɔónj a, té mbeí mé yieé geí né lòù doô sèb. Dé mé yieé geí né lòù a, té dé mé yieé njií né mbaá doô ndúgó ndɔ; à né beè Càŋ.

4 Wò né neì, mé né ju felè nùà seê nùàr tená gɔ wa? À bɔ́ mene bagaà, né mene veén, dɔónj né lom ju tele seê seèn. Mè tueé wò, nùà hèllè nde né bagaà bɔ́ komo; Nùà Dueè né mé terreb teèn, à nde né bú taá.

5 Bò nuaré déì ye: bò cieé déì né bò mbeí yɔgó. Sâ bò déì né dé bɔ́n tueé ye: cieé dɔónj né gi kèi cén. Mɔ né mân, sâ nùà kàn a, njébá nyégé te mùnò seèn bagasé.

6 Nuaá mé ye cieé déì né bò mbeí yɔgó doô, cieé sâ jolo né ye te seén Nùà Dueè. Nuaá mé né njèh dɔónj yieé laré doô, mé njéh seén taré né Nùà Dueè ndɔ. Mɔ à nde aá yieé, à né yeé Càŋ vra, faá dé mé yieé geí né lòù vra yeé Càŋ, à né Càŋ seén ndɔ no.

7 Á sâ, nuaré déì den lom né dene dé seèn nùà njèh wa? À cio kuú lom né dé seèn nùà njèh ndɔ wa?

8 Mè tueé bí, mɔ béh né yɔŋ, béh yɔŋ né dé Nùà Dueè; mɔ béh né kuú, béh kuú né dé Nùà Dueè ndɔ. Mɔ né mân, sâ béh yili mene lòù, béh kuú mene, dɔónj béh né gi beè Nùà Dueè.

9 Kristò lé kuú naâ dé cî, à komo yuo cu lè cio, ye te nyí den Nùà Dueè bò komô mé bò lèlànj bò.

10 Sâ, mɔ né mân, wò mbeí yeè jue né dé keì wa? Á, wò ndɔ no, wò nùàr seb né dé keì ndɔ

wa? Ngweéh béh nde gi né ké toò Càŋ waá, à tena ju felè beèh dɔ́ŋ̊ mà.

11 Né gi te mvù Càŋ̊ nyagá den, ye:
 «Càŋ̊ Dueè ye: Kwá nɔ́ŋ̊, mɔ́ Càŋ̊ gècén né lom nyí,
 nùar dɔ́ŋ̊ nde gi né toò nyí cemmé.
 Nùà kàn nde né loù sâ ké ter mé sòn seèn lɔ́gó
 njíí,
 ye nyí Càŋ̊ né lom Nùà terrèb kɔ́.»
12 Á sâ, nùà kàn a, njébá tégi, à nde né sòn seèn
 mé be seèn toò Càŋ̊ tueé.

Nùar jueē

13 Mɔ́ né mân, sâ béh gè mé nùar jueē lètenè
 beèh geè, béh gwà̄n sér bò mbeí beèh lòù. Njií
 mé nde né mbeí beèh te veén luú njíí, béh té
 gwà̄n.

14 Béh Yeésò Fehtoò beèh nyogó bilí baá kèn.
 Kènê mè baá gi kɔ́, ye yáb nùar kɔ́ bó yílí bèh.
 Á, mɔ́ nuaré déi né munó ye, nyí nde né mé njéh
 fulá kuú, sâ né ka beè seèn fulásé ménâ ndɔ́.

15 Mɔ́ wò né mbeí yeè temé mé yáb déi yieé
 yulá, sâ kɔ́ ye nyí bú lòù gwà̄n sér ŋgwéh. Té
 bú teèn bó lèr kéh, né lom yáb mbaá; *Kristò lé
 naá giì felè mbeí yeè sâ kuú!

16 Bí té gwà̄n dé njií mé né beè biì huoóm, ḥa
 seér njéh júêb beè bò déi.

17 *Lò Càŋ̊ dé seèn mé yáb bô mbè dògò dèn
 ŋgwéh; né seér mé dene didilî bô pón̊ mé vógo-
 temé, faá Cúcuí Nagâ haá nê no.

18 Nuaá mé né seé Kristò gèh dé hén bɔó dɔónj, né lom nùà bagaà beè Càŋ mé njolò bò nùàr mene.

19 Mɔ né mân ndɔ, sâ béh fón nyégé ceér mé cònj nde né teèn yuo, te béh bò mbeí beèh ta kuú te ceér Càŋje.

20 Nùàr a, té seé Càŋ mé yáb túlú ɲèrrè sòm. Dé yáb dɔónj yieé larê né gi môn dág. Njèh cén, njií mé nde né mbeí te veéne luú njií, húóm ɲgwéh mé nùàr yieé njií sâ.

21 Huɔm kela né mé nùàr núögó yíé ɲgwéh, à mbè ɲué ɲgwéh. Bú a, bérɔŋ gí bò njií mé nde né mbeí te veéne luú njií dɔónj ndɔ.

22 Sâ njií mé wò naâ lè yeè ɲgwéé nyegé doô, kwá ló lè yeè bî Càŋ fâ. Mè tueé bí, nuaá mé né kɔ́ ye nyí bɔó yíí né teèn, samésé nde né bú.

23 Nuaá mé né njeré déì lòù yieé kiné, baá te ju beè Càŋ ndɔ. Lòù sam, ndòn seèn né mene bú tueé, à teèn jéjég njébá dilì ɲgwéh. Mè tueé bí, mɔ nuaré déì né njií sâ kɔ́, mé njéh mene à né ka teèn ɳéí den, sâ né veén.

15

*Gule Yeésò *Kristò beleè*

1 Béh bò́ mé baá gi te ceér Càŋ tarésé dɔónj, mɔ béh ye te huɔm, béh gàm sér bò yuyuaâ bò lòù. Béh té faá béh né gwaán nɔ bó.

2 Nùà kàn a, bò sér njií mé nde né mbeí yoòr huɔ́m, te gam mbeí, mbeí bele ceér Càŋ mé temé seèn mene.

³ Te den faá Yeésò Kristò lé bœ́o naâ nɔ; à lé dé seèn dé mé à gwaán né kœ́o bó ná ñgwêh. À lé bœ́o seér naâ faá né felè seèn te mvù Càñe nyagá den nɔ, ye: «Séb mé bó lé selé naâ wò doô, sue le seér aá felè mò.»

⁴ Bò njií mé né gi te mvù Càñe nyagá den dœ́ñ, bó lé nyagá kwaá naâ léí toò, ye te béh ndeè maán weh njèh teèn, yo taré béh tarè, béh kwaá sèñ. Sâ dœ́ñ ye te béh ndèm kwaá njií gi mé Càñ.

⁵ Bú Càñ nuaá mé sèñ bô táré-yo yuo giì né beè seèn doô, bú a, há bí terreb, te bí bele gule Yeésò Kristò, bí den lètenè biì mé sòn cên,

⁶ te bí seén gi Càñ Tele Fehtoò beèh Yeésò Kristò mé sòn cên dœ́ñ ndɔ.

Njàgà Bagaà dé bò nùàr dœ́ñ

⁷ Mɔ né mân, sâ bí bò mbeí biì kè nyégé kú yo biì lètenè biì faá Yeésò Kristò lé ke nyegé naâ bí nɔ, te bò nùàr ñene ménâ, bó seén Càñ mé njéh.

⁸ Mè tueé bí, Yeésò Kristò lé nùà seê bò Jûf ña kuú naâ, ye te yuo faá Càñ lé tueé kwaá naâ mé bò tele beèh léí jògò nɔ, te nyí feh keéh béh teèn, ye béh a, Càñ nyeén túé bëh ma.

⁹ À lé déì nde cuù naâ, ye te bò mé Jûf sam ñene kó-jere Càñ felè bœ́n, bó seén bú mé njéh. Né te mvù Càñe ménâ nyagá den, ye:

«Mè wò lètenè bò mé Jûf sam hén
seén go nde né dé cî;
mè nde né yilí yeè mé bené seén.»

¹⁰ Te mvù Càñe né cu nyagá den ndɔ, ye:

«Bí bòó mé Jûf sam dôóñ sàmè gí ménâ ndõ,
bí yílá ndé gí te mbàgà Càñe.»

11 Né cu beré déì tueé ye:

«Bí bòó mé Jûf sam dôóñ, bí sén lärè Càñ Dueè
seèn.

Dàm nùàr a, sén lärè bú lò nùàr dôóñ!»

12 Esáyà *sòn-Càñ tueé né môn ndõ, ye:

«Ndùté ndùtù Jésè* baá ndeê,
à Nùà Dueè felè lò nùàr dôóñ den nde né kóó,
bòó mé Jûf sam ndèm kwaá njií gi nde né yoòr
seèn.»

13 Càñ mé haá yeé ndèm a, há bí dàm vógó-temé
mé dôlê, njua mé bí né temé yoòr seèn kwaá njií,
te bí kwaá ɳeí cu ndèm mé terreb Cúcuí Nagâ
lòù.

Pôl né mé terreb beè Càñ

14 Bò nùàr mó, mè né bagasé kóó nyegé, ye bí
né gi bò húóm-temé bò, bí né ceér gècén ɳené
kóó, bí né gi mé terreb ndéb lètenè biì leéb kuû
teèn.

15 Mé njéh mene, te bò beré déì lè mvù hén mè
la naâ bí lòù nyagá turú, te bí nyèn cú. Lòù sam,
mè né mé fùgò beè Càñ kuú,

16 à lé ye mè a, mè né nùà seê Yeésò Kristò ké
lètenè bòó mé Jûf sam ma. À lé naâ mè Njàgà
Bagaà seèn beè jege haá, ye mè a, ndé ké lètenè
bòón tueé den, te bó ɳa gi njèh *sèmè mé né nyí
yoòr huóóm, te Cúcuí Nagâ haá bó terreb, bó den
lom beè nyî jolosé ma.

¹⁷ Yeé baá mâñ, njií ye mè a, sàgàr kú lòm mé
seé Càn dé sagâr ndō. Sâ dœóŋ né gi mé njua
Yeésò Kristò.

18 Mò mè nde né sòn komo, sâ kô mè jue cegé né seé mé Kristò né beè mò bòó keéh hén: mè né bòó mé Jûf sam ceér Càn̄ feh, te bò ñgweé sòn seén. Kristò né ñgòr sònò mò tueé keéh, à né seé beè mò bòó keéh:

19 bò fém, mé bò ciè hihiné mé terreb Cúcuí
Naqâ mene né gi teèn ñené yuo kelá.

Mè lé terreb kwaá naâ faá bèh sâ, te mè nde ye
mé Njàgà Bagaà felè Kristò bèh dôón tueé ndeé.
Mè lé tueé duóóm naâ ké Jerúsalem, nde wa mé
lò Ilíri.

²⁰ Mè Njàgà Bagaà sâ tueé lom yeé bèh mé yilí
Yeésò Kristò néé teèn ŋgúlí wá ŋgwéeh ye, mè
ye te mè gwà déi felè maàn nuaré déi mé yí cú.

²¹ Te den faá né te mvù Càñe nyagá den ndo no, ye:

«Bòó mé bó néé bó njeré déì túé ñgwéeh ye
nde né bú npé;

nde né bù ijéne,
bòó mé néé ju seèn ŋgúŋgwéeh ye
nde né ŋgweé gií ndɔ.»

Gò Pôl ké Rôm

22 Sâ né njií mé lé naâ mè cu dòóŋ yiín; mè gwaán né mene ké yoòr biì ndeê, mè wá kòmò ñgwéh.

²³ Kènê mè seé te tàbè hén bɔó gi aá kèn; mè nde né bí yɔŋ ke. Baá nyèmà kóbeè mè né gó sâ kaga den.

²⁴ Kɔ mè baá mé gò Espânye, mè kela ye ké yoòr biì ndɔ. Mè gwaán né bí njenê, te béh bí cer weh ndɔ, mè kwa gàm beè biì, mè kela nde ye ké Espânye sâ.

²⁵ Njèh cén, mè jògò nde néé ké Jerúsalem ye, te mè haá njií bò Yeésò bò ké sâ gàm.

²⁶ Lòù sam, bò Yeésò bò ké Masedínà mé Akayî bilí gi aá kàgàlòŋ kòn; né lom bó yoòr huɔóm dé gècén, bó ye, há njí mé bò saám bò ké Jerúsalem lètenè bò Yeésò bò.

²⁷ Lé naâ mé kàgà-ndòn bɔ̀n ndɔ; sé né ka mòn bòn. Ngweéh bò Jûf mé né ceér Yeésò ké Jerúsalem bele dɔón lé naá giì Njàgà Bagaà mé bòó mé Jûf sam se wa? Sâ kònê kɔ bòó mé Jûf sam yií be teèn, te gam bò Jûf mé bò njèh dé ñgàŋ yoòr ndɔ.

²⁸ Mɔ seé hèllè ndeè gi baá, mè haá lɔ aá bó kàgàlòŋ sâ, mè wa ye ké yoòr biì, te mè nde ye Espânye kelá ndeeé.

²⁹ Mè né kɔ́ ye: mɔ mè ndeè waà baá ké yoòr biì, Yeésò Kristò nde né béh bí kulú nyegé.

³⁰ Bò nùàr mò, mé yilí Fehtoò beèh Yeésò Kristò bô Cúcuí Nagâ mé né gwaân lètenè beèh kaá kwaá, mè né bí bɔŋ, ye bí dùà gàm mè Càŋ teèn, bí dua lom bú felà mò tégi,

³¹ te mè beè bò dúágá-tie bò ké Judê yílá cú, te mè wa nyegé mé gàm bò Yeésò bò ké Jerúsalem bagasé, bó weh nyegé mé vógo-temé mene ndɔ.

³² Mɔ bí né ménâ dua, mè ndeè né ké yoòr biì mé vógo-temé mene waâ. Mɔ Càŋ né gwaán, sâ mè nde né ké lètenè biì du weh ndɔ.

33 Á sâ, Càŋ mé haá yeé nùàr dɔlê a, kúrú nyégé bí dɔóŋ. È mòn.

16

Bèh nùàr hihiné bie keéh

1 Bí kè nyégé tie beèh Fébè baga, à né nùà seé Càŋ te bɔŋ bò Yeésò bò ké Káŋkrè.

2 Mɔ à waà, bí wèh lòm bú mé yilí Fehfoò beèh lè; seé bò Càŋ bò né ménâ. Njií mé né bú yogó dɔóŋ, bí gàm bú gaàm. À né lom nùà gàm nùàr dé gècén, à lé naâ mè gam.

3 Bí bíé kéh Prisîl bô Akilâ baga; né bò mbeí seê mò te seé Yeésò *Kristò.

4 Bó lé naâ cio felè mò liím, te bó yili sɔm ye mè. Mè né lom bó vra dé gècén; bɔŋ bò Yeésò bò mé Jûf sam dɔóŋ né taré bó mòn vra ndɔ.

5 Bí bíé kéh mè bò́ mé bilí dua yeé Càŋ ké gwò bɔ̄on ndɔ. Bí bie keéh mbeí mò Efanête. Ké te tàbè Asià dɔóŋ, nuaá mé lé kwaá njí lɔgó naâ temé yoòr Kristò lé naâ bú.

6 Bí bíé kéh mè Marî, à né lom seé felè biì mé terreb mene bɔ́.

7 Bí bíé Androníkù bô Juniâ, né bò nùàr mò, bék bó lé ké gwà cibì naâ kɔó. Ké lètenè bò mbɔŋ tebê dɔóŋ, bò nùàr né lom bó vra dé gècén. Bó lé bò mbɔŋ Yeésò ña lɔgó naâ kɔó mé mè.

8 Bí bíé kéh mè Ampliatù, né mbeí mò te yilí Fehfoò beèh.

9 Bí bie keéh mè Hùrbén, né mbeí seê beèh te seé Kristò. Bí bie keéh mbeí mò Setákì ndɔ.

10 Bí bíé kék mè Àpelê baga; à lé naâ feh keéh ye né mene te gér-e, nyí né temé yoòr Kristò kwaá njií. Bí bie keéh mè mbàgà Aristobûl ndo.

11 Bí bíé kék mè nùàr mò Herodiôñ baga. Bòó mé né temé yoòr Fehtoò beèh te mbàgà Nársì kwaá njií dòóñ, bí bíé kék mè bó teèn.

12 Bí bie keéh Trifénà bô Tripósà mé né seé Fehtoò beèh temá. Bí bie keéh mbeí beèh Pèrsidà, nuaá mé né seé seèn faá cí nò boó.

13 Bí bíé kék mè Rúfùs; à né lom te ceér Càñ mé gècén mene njebá taré. Bí bie keéh meí seèn mé né meí mò ndo.

14 Bí bíé kék bò Asenkretà bô Felegôñ mé Hermê baga; bí bie keéh Pàtróbà bô Harmâ mé bò mbeí boòn ké yoòr boòn baga ndo.

15 Bí bíé kék mè Filológà bô Júli mé Néré bô tie seèn baga. Bí bie keéh Holimpâ mé bò Càñ bò ké sâ dòóñ.

16 Bí bíé kú lètenè biì mé temé cén. Bòñ bò Kristò bò dòóñ ye: bí kék bí baga dòóñ ndo.

Ndéb dé cèrè jomò

17 Bò nùàr mò, kükùr biì, bí kè kógóñ nyégé bagasé, wançóñ njií mé béh lé feéh naâ bí dòóñ, bò nuaré déi né lom teèn feré ndugó go, ye te bó yií kèrrè lètenè biì, bí sab ceér, bí temé te ñgor beèh kwá njí cú. Mò né mâñ, bí gè lòm mé ceér boòn nɔóñ.

18 Gèh bò sâ bò seé Fehtoò beèh Kristò bò ñgwéh, bó lege seér né dé ñgàñ lèi boòn! Seé boòn né lom ñgor bebagàà sònò tueé nagâ; bó

né-re ménâ bōó, bō né bōó mé bēh njèh kó ñgwéh dōónj bele go.

¹⁹ Dé biì mòn sam, bò nùàr né gi kóó ye, bí né dé biì sòn Nùà Dueè ñgweé. Mòn, mè né lom mé vógó-temé felè biì dé gècén. Njèh cén, mè né gwaán ye bí den lom bò kóngòn bò mé né baga bōó, te bí nyenné komo veén.

²⁰ Mè tueé bí, Càn mé haá yeé dòlê, nde né toò hén *Sátàn gulè biì njalé kwaá. Húóm-temé Fehtoò beèh Yeésò a, ká siè bí beè!

²¹ Mbeí seê mò Timotê ye bíé kék bí; bō bò nùàr mò Lùsiûs bô Jásòn mé Sosipátà ye bíé bí ndò.

²² Né mè Tertiù, mè mvù hén nyagá né kóó, mè né bí lè yilí Fehtoò beèh bieé.

²³ Gayûs ye bíé bí; mè cer né ká lò seèn. Bò Yeésò bò dōónj bilí yila yeé ká lò seèn ndò. Herástà mé fer kágàlònj bò loó bò dōónj né beè seèn ye bíé bí. Dím beèh Kwártù ye bíé bí ndò.

[
²⁴ Húóm-temé Fehtoò beèh Yeésò Kristò a, ká siè gí bí beè dōónj. È mòn!]

Càn seén cerê

²⁵ Béh sén Càn seén! Terreb né beè seèn, à nde né bí te ceér seén bōó taré. Njàgà Bagaà seén felè Yeésò Kristò mé mè né yeé se hén né ménâ tueé ndò. Càn bék ménâ feh keéh né kóó. À lò Njàgà Bagaà sâ munó nab kwaá naâ ter. Lò naâ sâ wónj néee teèn sam ye.

²⁶ Kènê, cu yeé wulu baá, à ñené sòn keéh ye bú bèsónè mé mvù bò *sòn-Càn bò, te dàm bòó

mé Jûf sam dɔón ŋgweé laré, faá Càŋ ndeèr lé tueé naâ nɔ, te bó kwaá njií temé teèn, bó ŋgweé tie.

²⁷ Béh sén Càŋ seèn. Kógòn dɔón ceré le né mé bú. Terreb seèn a, *sùmù yùò kélà cie dé kèì cén mé Yeésò Kristò. È mòn.

**Mvù Ngòŋ Feê
Mambilla NT (Cameroon-Le Nouveau Testament en
mambila)**

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cameroon Mambila

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source
files dated 13 May 2025

f0e8e7ba-c2cf-57f7-9a60-8ff0e792e158